

Družbeni plan za gospodarski razvoj okraja Koper v razdobju od 1957 do 1961 leta

Na podlagi 26. člena Statuta okraja Koper in 1. točke XVI. poglavja družbenega plana gospodarskega razvoja LR Slovenije za razdobje od 1957. do 1961. leta

(Uradni list LRS, št. 3/58) je Okrajni ljudski odbor Koper na seji Okrajnega zbora in na seji Zbora proizvajalcev 6. junija 1958 sprejel

DRUŽBENI PLAN ZA GOSPODARSKI RAZVOJ OKRAJA KOPER V RAZDOBJU OD 1957. DO 1961. LETA

PRVI DEL

I. Poglavje

Ekonomsko-politični cilji

Razvoj gospodarstva in investicijsko vlaganje v preteklih letih, posebno pa pomoč Zveze in Republike po priključitvi koprškega področja Jugoslaviji in uveljavitev komunalnega sistema so ustvarili trdno osnovo za nadaljnji napredek in hitrejši razvoj proizvodnih sil tega področja. Preteklo razdobje je značilno po znatni spremembi strukture prebivalstva, tako v socialnem kakor tudi narodnostnem sestavu.

Ekonomska osnova se je v preteklih letih na vsem področju okraja okrepila. Prirodni pogoji in specifična lega okraja so se pričeli odražati v usmerjenosti gospodarskega razvoja po panogah. Industrijska proizvodnja je začela hitreje naraščati in začeli so se graditi novi industrijski objekti. Fizionomija zaposlenih se je bistveno izpremenila zlasti na obalnem področju. Zmožljivosti obstoječih tovarn so bile zastarele in slabo izkoriščene. Storitnost dela je zaostajala za razvojem proizvodnje.

Ostale gospodarske panoge se niso razvijale v skladu z razvojem industrije. Posebno je zaostala kmetijska proizvodnja; večje površine zelo rodovitne zemlje so ostale neobdelane. Opremljenost trgovine, gostinstva in obrti je bila zastarela in pomanjkljiva. Te panoge se niso razvijale v skladu z naraščanjem splošne in osebne potrošnje. Priliv novozaposlenih in naravni ter selitveni prirastek prebivalstva so zahtevali stalno krepitev prometnih zvez. Teh potreb prevozna podjetja niso mogla zadovoljiti.

Zaradi podedovane zaostalosti v načinu in pogojih življenja, posebno v obalnih mestih, ter naglega spreminjanja gospodarske strukture, prihaja nezadostna izgradnja družbenega standarda vedno bolj do izraza. Predvsem se je zaostriilo vprašanje stano-

vanj, tako po številu stanovanj, kakor po osnovnih pogojih stanovanjske higijene.

Nesorazmerja, ki so nastala med naglo povečano gospodarsko aktivnostjo in družbenim standardom ter nesorazmerja med posameznimi panogami gospodarstva zahtevajo, da začnemo hitreje in kompleksneje reševati navedene neskladnosti.

Na osnovi dosedanjega razvoja proizvodnih sil in ustvarjenih pogojev za hitrejši napredek gospodarstva ter na osnovi gospodarske strukture in prirodnih pogojev okraja se postavlja v tem perspektivnem razdobju predvsem naslednji ekonomsko-politični cilji in naloge:

1. Z nenehnim vplivanjem na razvoj gospodarstva se mora zagotoviti stalno naraščanje obsega proizvodnje in blagovnega prometa v vseh panogah gospodarstva razen v gozdarstvu, kjer razlogi narodnega gospodarstva narekujejo, da se količina sečnje ne poveča. Skladno z razvojem proizvodnje se bo moral povečati tudi celotni dohodek v vseh gospodarskih organizacijah.

V zvezi z osnovno nalogo, nakazano v družbenem planu gospodarskega razvoja Jugoslavije od 1957 do 1961 leta, da se zmanjša deficit v plačilni bilanci, je potrebno vse zmožljivosti v industriji kot tudi v ostalih panogah, ki imajo možnost proizvodnje za izvoz, kar najbolj izkoristiti ter skrajno varčevati pri reprodukcijskem materialu in surovinah iz uvoza in iskati nadomestitev z domačim materialom.

Pri povečanju proizvodnje si je potrebno predvsem prizadevati to, da se čimbolj poveča proizvodnja za široko potrošnjo in proizvodnja gradbenega materiala. Za gradbeništvo je treba iskati nove gradbene materiale, ki bodo vplivali na pocenitev gradbenih storitev.

Proizvodnje zmožljivosti bo potrebno v mnogo večji meri izkoristiti in racionalno gospodariti z osnovnimi sredstvi. V ta namen bo treba razne stroje v orodjarnah, ambalažnih in drugih oddelkih načrtno izkoriščati v kooperaciji z istovrstnimi podjetji, kar bo pripomoglo k poslovnemu in gospodarskemu združenju tovarn in ostalih gospodarskih organizacij.

V tovarnah se je treba čim dosledneje boriti za odpravo manufakturnega načina dela in temu primerno uvajati sodobno organizacijo dela.

Za nadaljnji napredek okraja je nujno, da se zagotovi stabilnejši in hitrejši razvoj kmetijstva. S povečanimi vlaganji v vse stroke kmetijstva preko zadrug, preko razširjene socialistične kooperacije, predvsem pa preko kmetijskih posestev in z uvajanjem agrotehničnih ukrepov se bo povečala kmetijska proizvodnja, kar bo ustvarilo materialno podlago za nadaljnje razvijanje socialističnih odnosov v kmetijstvu in prispevalo k hitrejši socialistični preobrazbi vasi. Predvideno naraščanje kmetijske proizvodnje bo povečalo tržne viške kmetijskih proizvodov, kar bo zelo zboljšalo preskrbo prebivalstva in povečalo izvoz.

Neskladnosti razvoja v trgovini, prometu in uslužnostni obrti iz preteklega razdobja je treba odpravljati in te panoge razvijati skladno s potrebami prebivalstva. V gostinstvu je treba na eni strani skrbeti za ceneno družbeno prehrano delovnega človeka na drugi strani pa domačim in inozemskim turistom nuditi dovolj razvedrila in pozornosti.

Glavni cilj razvoja v turizmu mora biti v tem, da se čimbolj poveča neblagovni dotok deviz, za kar obstajajo v našem okraju zelo ugodni pogoji.

2. Struktura proizvodnje in struktura stroškov proizvodnje se mora izboljšati, tako da bo narodni dohodek hitreje naraščal kakor pa družbeni bruto proizvod. Na ta način predvidevamo, da bo znašal porast narodnega dohodka 15,5 % povprečno na leto, kar bo znatno pospešilo razvoj proizvodnih sil v okraju in povzdignilo koprski okraj izmed zaostalih okrajev v Sloveniji med razvitejše.

Vzporedno z naraščanjem narodnega dohodka mora naraščati

storilnost dela, ki je eden od osnovnih pogojev za povečanje osebne in družbenega standarda ter za stabilnost gospodarstva in cen.

Na podlagi predvidene storilnosti dela se bo povečalo v družbenem sektorju gospodarstva število zaposlenih za približno devet tisoč ljudi v petih letih. S tem se bo udeležba aktivnega prebivalstva v celotnem številu prebivalstva povečala od 46,8 % na 49,4 %. Celotni prirastek prebivalstva se bo zaposlil v družbenem sektorju gospodarskih in negospodarskih panog, kar bo znatno vplivalo na nadaljnjo spremembo socialne strukture prebivalstva.

3. Predvideni razvoj gospodarstva in povečanje števila prebivalstva v okraju za približno 13% bosta znatno vplivala na povečanje splošne in osebne potrošnje. V zvezi s tem se mora zagotoviti, da bo osebna potrošnja na področju bivšega koprškega okraja počasneje naraščala kot na ostalem področju. Ta porast bo nastopil v glavnem zaradi spremembe strukture prebivalstva in kvalifikacijskega sestava delovne sile. Na ostala področja okraja se bo osebna potrošnja povečala skladno s smernicami zveznega in republiškega plana. Skladno z razvojem osebne potrošnje se morajo razvijati tudi posamezne službe družbenega standarda, s tem da se največ pozornosti posveti mestom in industrijskim naseljem. Pri tem je posebno treba skrbeti za normalni razvoj osnovnega šolstva in tak razvoj strokovnega šolstva, ki bo v stanju gospodarskim organizacijam pri njihovem naglem razvoju vzgojiti potrebni kader mladih strokovnih delavcev.

4. Investicije bodo v perspektivnem razdobju od 1957 do 1961 leta še dalje naraščale, predvsem v pomorskem prometu, ki bo absorbiral 45,5 % vseh gospodarskih investicij v okraju. Te investicije se nanašajo predvsem na ladje, kar je v skladu s splošno državno politiko glede na razvoj trgovske mornarice.

Naraščanje investicij razen v pomorstvu mora biti počasneje od naraščanja narodnega dohodka; znaten del investicijskih vlaganj je treba porabiti za povečanje obratnih sredstev.

Struktura investicijskih vlaganj v osnovna sredstva se mora spremeniti v korist kmetijstva in uslužnostnih dejavnosti, ki skrbijo za zadovoljitev potreb posameznih potrošnikov. Skladno s potrebami razvoja družbenega standarda morajo znatno hitreje naraščati negospodarske investicije, predvsem pa investicije za graditev stanovanj. Da bi povečali število stanovanj, je potrebno na eni strani poceniti stanovanjsko gradnjo, na drugi strani pa čimveč sredstev gospodarskih

organizacij in ustanov usmerjati v to izgradnjo.

Da bi se zagotovila nakazana smer investicijskega vlaganja, se morajo sredstva investicijskih skladov okraja in občin ob upoštevanju čimvečje rentabilnosti dodeljevati preko natečajev.

Investicijski programi, ki ne bodo skladni s smernicami perspektivnega plana gospodarskega razvoja, se morajo zavračati.

5. Velike spremembe v strukturi in moči gospodarstva, velik porast števila zaposlenih v socialističnem sektorju gospodar-

stva, spremembe v strukturi kvalifikacijskega sestava zaposlenih, nadaljnji porast socialistične zavesti in strokovnega znanja kadrov v gospodarstvu in izven gospodarstva ter nadaljnje razvijanje in krepitev materialne osnove kakor tudi samega sistema družbenega upravljanja bodo predstavljali najbolj značilno gonilno silo v razvoju socialističnih proizvodnih odnosov, hkrati bodo ustvarili tudi trdno osnovo za intenzivnejši razvoj in poglobljene komunalne skupnosti.

DRUGI DEL

OSNOVNE SMERNICE GOSPODARSKEGA RAZVOJA

II. Poglavje

Družbeni bruto proizvod in narodni dohodek

Na osnovi doseženega gospodarskega razvoja ter ustvarjenih materialnih in družbenih pogojev v preteklem razdobju in

skladno s perspektivnim razvojem gospodarstva, predvidenim z zveznim in republiškim družbenim planom za razdobje 1957 do 1961 predvidevamo, da bo možno v okraju Koper v tem razdobju povečati družbeni bruto proizvod za 98,6 %, narodni dohodek pa za 105 %, in sicer:

	v milijonih dinarjev			
	1956	1961	Indeks	Povprečno letno povečanje
družbeni bruto proizvod	29.628	58.836	198,6	14,7 %
narodni dohodek	12.281	25.182	205,0	15,5 %

Glede na predvideno zaposlitev in gibanje prebivalstva v prihodnjem razdobju računamo, da se bo narodni dohodek na enega prebivalca povečal od 125.130 dinarjev v letu 1956 na 226.350 dinarjev v letu 1961, ali za 81 %. Prebivalstvo se bo povečalo v tem razdobju povprečno letno za 2,5 %, narodni dohodek na enega prebivalca pa za 12,6 %.

Razvoj gospodarstva v prihodnjem razdobju bo vplival tudi na

hitrejši razvoj socialističnega sektorja. Delež narodnega dohodka socialističnega sektorja se bo povečal v celotnem gospodarstvu od 81,4 % na 87,2 % ali za 7,1 %, v kmetijstvu od 9,9 % na 21,2 % ali za 114,1 % in v obrti od 78,7 % na 86,8 % ali za 10,3 %.

Povečanje vsega družbenega bruto proizvoda (brez JŽ in PTT) v letih 1957 do 1961 se bo v posameznih panogah odvijala takole:

	v milijonih dinarjev			
	1956	1961	Indeks	Povprečno letno povečanje
Vse gospodarstvo skupaj	27.456	55.720	202,9	15,2 %
od tega: industrija	8.929	22.564	252,7	20,0 %
kmetijstvo (vštevši KZ)	6.484	9.799	151,1	8,5 %
gozdarstvo	516	607	117,6	3,3 %
gradbeništvo	1.917	2.650	138,2	6,7 %
promet	3.806	9.813	257,8	20,9 %
trgovina	1.981	2.752	138,9	6,8 %
gostinstvo in turizem	1.097	2.288	208,6	15,8 %
obrt	2.170	4.236	195,2	14,3 %
ostale dejavnosti	556	1.011	181,8	12,8 %

Podvojitev družbenega bruto proizvoda in narodnega dohodka omogočajo predvsem naslednji činitelji:

— dograditev in prehod na redno obratovanje nekaterih pomembnejših industrijskih objektov;

— povečanje zmogljivosti prevoznega parka v prometu, zlasti v pomorstvu;

— izvedene in predvidene rekonstrukcije ter boljša oskrba s

surovinami v proizvodnji, ki omogočajo popolnejše izkoriščanje obstoječih proizvodnih zmogljivosti in povečanje produktivnosti dela povprečno za 11 % letno. K povečanju produktivnosti dela bo v znatni meri pripomogel učinkovitejši in boljši sistem nagrajevanja in predvideni splošni porast življenjske ravni; — hitrejši porast proizvodnje v socialističnem sektorju kmetijstva bo možen zaradi dosedanjih

in predvidenih večjih investicijskih vlaganj v kmetijska posestva, ribištvo in kmetijske zadruge ter s krepitvijo socialističnih proizvodnih odnosov na vasi, na osnovi vse večje kooperacije v kmetijski proizvodnji med kmetijskimi zadrugami in posameznimi kmetovalci;

— ugodni pogoji za pospešeni razvoj turizma in malega obmejnega prometa ter povečana aktivnost osnovnih panog gospodarstva v okraju bodo vplivali na hitrejšo povečanje gostinskih ter obrtnih in komunalnih storitev;

— nadaljnje utrjevanje in materialna krepitev organov družbene samouprave v gospodarstvu bosta vzpodbujali k večji proizvodnji in boljšem gospodarjenju ter povečala dohodke v gospodarskih organizacijah.

III. Poglavje

Investicije

V prihodnjem razdobju predvidevamo, da se bodo skupne bruto investicije v osnovna in obratna sredstva družbenega in zasebnega sektorja močno povečale. Znašale bodo:

	v milijonih dinarjev			Indeks povpreč.
	Bruto invest. 1951	Povpreč. 1954—56	Invest. brez vzdrževanja Povpreč. 1957—61	
Skupne bruto investicije	51.311	4.157	10.262	246
Potrošena amortizacija	10.240	706	2.048	290
Neto investicije	41.071	3.451	8.214	238

Predvidene investicije se bodo vlagale predvsem v tiste gospodarske objekte, kjer bo možno z manjšim vlaganjem doseči največji ekonomski učinek v čim krajšem času. Za gospodarnostno investiranje je treba pripraviti vsestransko proučene programe, upoštevajoč pri tem maksimalno varčevanje s sredstvi. Posebno skrb bo treba posvetiti tistim panogam, ki doslej niso bile deležne večjih investicij in katerih rekonstrukcija je najbolj nujna. Zlasti pa se mora posvetiti večja skrb stanovanjsko-komunalni graditvi in investicijam za šolstvo, ki so do sedaj zaostajale za naglim razvojem gospodarstva našega okraja.

Investicije, ki so predvidene v tem planu, ne predstavljajo razdelitve sredstev poedinim koristnikom, temveč določajo le smerice za takšno investicijsko politiko v prihodnjem razdobju, da bo skladna z gibanjem gospodarstva in ne bo rušila predvidenih razmerij perspektivnega plana.

Gospodarske investicije v osnovne sklade bodo znašale v prihodnjem razdobju 37 milijard 925 milijonov dinarjev, negospodarske investicije 7 milijard 525 milijonov dinarjev, nerazporejena investicijska sredstva pa 250 milijonov dinarjev.

Po sektorjih lastništva in namenu vlaganja bodo skupne bruto investicije brez investicijskega vzdrževanja naslednje:

Namen vlaganja	v milijonih dinarjev		
	Družbeni sektor	Zasebni sektor	Skupaj
Bruto investicije za osnovne in obratne sklade	49.612	1.699	51.311
Struktura	97	3	100
— za osnovne sklade	44.001	1.699	45.700
— za obratne sklade	5.611	—	5.611

Iz navedenega vidimo, da gre do skoraj vse bruto investicije na družbeni sektor, delež zasebnih investicij pa je minimalen.

Skupne bruto investicije v osnovne in obratne sklade vseh sektorjev se bodo v prihodnjem razdobju povečale predvsem v korist pomorstva, za povečanje trgovske mornarice. Pri tem bodo negospodarske investicije brez upoštevanja investicij v pomorstvu znašale 25%, kar je za 4% več kot v prejšnjih letih. Letno povprečje vlaganj v negospodarske panoge bo naraslo za približno 60%.

V prihodnjem razdobju bomo investirali predvsem v osnovne sklade družbenega sektorja, ki se bodo povečali za 44 milijard in en milijon dinarjev. Predvideni

letni porast znaša 8 milijard in 8 milijonov dinarjev, kar je za 165 odstotkov več kot v razdobju 1954 do 1956.

Skupne gospodarske investicije se bodo sicer povečale bolj kot negospodarske, to pa zaradi tega, ker se bo nesorazmerno povečalo vlaganje v panogo prometa za graditev domačega ladjevja in pomorskih objektov. Struktura bo v prihodnjem razdobju naslednja:

	v milijonih dinarjev			
	1954—1956		1957—1961	
	znesek	struktura	znesek	struktura
Gospodarske investicije	9.784	79 %	36.661	83,3 %
Negospodarske investicije	2.689	21 %	7.090	16,1 %
Nerazporejene investicije	—	—	250	0,6 %
S k u p a j	12.473	100 %	44.001	100,0 %

Letno povprečje vlaganj v gospodarstvu bo znašalo 7 milijard 332 milijonov dinarjev, kar je za 124 odstotkov več kot v prejšnjem razdobju. Za negospodarske investicije bomo porabili letno milijardo 418 milijonov dinarjev ali za 58 odstotkov več, kot smo vlagali v razdobju 1954 do 1956. Letno povprečje nerazporejenih investicijskih sredstev predvidevamo v višini 50 milijonov dinarjev.

Takšno strukturo investicij in usmerjenost predvsem v gospodarske panoge narekuje dejstvo, da bo v našem okraju pospešena industrializacija končana šele v letu 1958, ker sta se večji gospodarski razvoj in vlaganje v gospodarstvo zaradi nejasnosti glede na razmejitve med našo državo in Italijo pričela šele v letu 1955.

Obseg skupnih bruto investicij družbenega sektorja bo znašal brez vlaganj v obratne sklade 44 milijard in en milijon dinarjev. Amortizacijska sredstva gospodarskih organizacij, ki bodo predvidoma uporabljena za investicije, bodo narasla od 2 milijard 120 milijonov na 10 milijard 240 milijonov dinarjev, ali v primerjavi s prejšnjim razdobjem za 190 odstotkov. Na tej osnovi predvidevamo, da se bo delež neto investicij v prihodnjem razdobju zmanjšal od 83 na 77 odstotkov.

Amortizacija za vzdrževanje se bo v bodoče obravnavala kot materialni stroški, kar bo omogočilo boljše in rednejše vzdrževanje osnovnih sredstev gospodarskih organizacij.

Predvidevamo, da se bodo amortizacijska sredstva uporabljala v večji meri za rekonstrukcije, za uvajanje racionalnejših proizvodnih postopkov, za odpravo ozkih grl, za povečanje izbire blaga in podobno. Doslej so se amortizacijska sredstva uporabljala za navedene namene le v manjši meri, ker so večja podjetja bila ustanovljena šele v zadnjih letih. Računamo, da bo pretežni del amortizacijskih sredstev uporabljen za rekonstrukcijo in modernizacijo podjetij.

Investicije v obratne sklade družbenega sektorja bodo v primerjavi s povečanjem in razširitvijo proizvodnje rasle počasneje, to pa bo možno doseči z boljšim in hitrejšim obračanjem teh sredstev. Gospodarske organizacije bodo morale v perspektiv-

nem razdobju vlagati znaten del svojih sredstev v sklade obratnih sredstev.

osnovne sklade družbenega sektorja, brez upoštevanja vzdrževanja, bo v milijonih dinarjev naslednja:

Struktura bruto investicij v

Panoga	v milijonih dinarjev			
	1954—1956		1957—1961	
	znesek	struktura	znesek	struktura
Industrija in rudarstvo	3.193	25	7.960	18,1
Kmetijstvo	1.445	11	5.488	12,5
Gozdarstvo	570	5	865	2,0
Gradbeništvo	193	1,5	250	0,6
Promet	2.579	21	18.701	42,5
Trgovina	666	5,4	1.042	2,3
Gostinstvo in turizem	577	4,6	1.136	2,5
Obrt	422	3	536	1,2
Vodno gospodarstvo	—	—	125	0,3
Komunalna in ostala dejavnost	230	2	555	1,2
Stanovanjsko-komunalna dejavnost	2.154	17	5.150	11,7
Kulturno-zdravstvena dejavnost	466	4	1.600	3,6
Državna uprava	69	0,5	340	0,8
Nerazporejena sredstva	—	—	250	0,6
Skupaj	12.473	100	44.001	100,0

V prihodnjem razdobju se bo delež investicij za industrijo v celotnih bruto investicijah v osnovne sklade zmanjšal od 25 na 18,1 odstotkov, medtem ko se bo delež investicij za promet podvojil. Hkrati se bo povečal tudi delež investicij za kmetijstvo, padel pa bo delež za trgovino in gospodarstvo ter stanovanjsko-komunalno izgradnjo. Takšno

stanje je rezultat nesorazmernega povečanja investicij v pomorstvu, ki bodo znašale 16 milijard 172 milijonov dinarjev, t. j. 30,7 % od vseh investicij, oziroma 44 % od vseh predvidenih gospodarskih investicij v osnovne sklade družbenega sektorja.

Letna povprečja vlaganja bodo v prihodnjem razdobju znašala:

Panoga	v milijonih dinarjev		
	1954—56	1957—61	Indeks
	Povprečje	Povprečje	
Industrija in rudarstvo	1.064	1.952	150
Kmetijstvo	482	1.098	228
Gozdarstvo	190	173	91
Gradbeništvo	64	50	78
Promet	860	3.740	435
Trgovina	222	208	94
Gostinstvo in turizem	189	228	120
Obrt	141	107	76
Vodno gospodarstvo	—	25	—
Komunalna in ostale dejavnosti	46	111	241
Stanovanjsko-komunalna dejavnost	718	1.030	143
Kulturno-zdravstvena dejavnost	155	320	207
Državna uprava	23	68	296
Nerazporejena sredstva	—	50	—
Skupaj vse panoge	4.157	8.800	212

Investicije se bodo povečale v vseh panogah razen v gozdarstvu, gradbeništvu, trgovini in proizvodni obrti. Takšno stanje je rezultat visokih vlaganj investicijskih sredstev v preteklem razdobju. Gradbena podjetja so bila ustanovljena šele v zadnjih letih in so bile investicije za njihovo osnovno opremo sorazmerno visoke. V trgovini se bodo investicije zmanjšale, ker smo v preteklem razdobju gradili novo hladilnico in vinsko klet, kar je skupne investicije v tej panogi nesorazmerno povečalo. Najbolj se bodo povečale investicije v prometu zaradi visokega povečanja vlaganj v pomorstvo in obalne objekte. Povečanje investicij v industriji predvidevamo v prvih dveh letih prespektivnega razdobja zaradi dokončanja no-

vih objektov, potem pa se bodo investicije v industriji zmanjšale v korist povečanja investicij v kmetijstvo in uslužnostne panoge. Porast investicij predvidevamo še v stanovanjsko-komunalni in kulturno-zdravstveni dejavnosti.

Investicije v obratne sklade bodo znašale skupno 5 milijard 611 milijonov dinarjev, od tega:

Panoga	1957—1961	Delež
Industrija	3.983	71
Kmetijstvo	446	8
Gozdarstvo	—	—
Gradbeništvo	130	2
Promet	507	9
Trgovina	300	5
Gostinstvo in turizem	30	1
Obrt	183	3
Komunalna in ostale dejavnosti	32	1
Skupaj	5.611	100

Največ novih obratnih sredstev bo potrebnih industriji, približno 4 milijarde dinarjev ali 71 odstotkov. V ostalih panogah je povprečno povečanje obratnih sredstev predvideno v višini 271 milijonov dinarjev.

Delež investicij za obratna sredstva nasproti skupnim bruto investicijam znaša 11 odstotkov, kar je po predvidevanjih nujno zaradi povečanja proizvodnje. Vendar bo povečanje obratnih skladov manjše kot povečanje proizvodnje, kar je rezultat boljšega izkoriščanja in hitrejšega obračanja obratnih sredstev.

Finansiranje investicij bo v prihodnjem razdobju v večji meri kot doslej angažiralo sredstva gospodarskih organizacij in zasebnikov, čeprav bodo še vedno prevladovali investicije iz skladov za kreditiranje investicij. Struktura vseh investicij po virih sredstev bo v milijonih dinarjev naslednja:

(Tabela na strani 118)

Računamo, da bodo zasebne investicije v prihodnjem razdobju znašale milijardo 699 milijonov dinarjev, od tega v kmetijstvu milijardo 252 milijonov, v obrti 12 milijonov in v stanovanjsko-komunalni izgradnji 435 milijonov dinarjev.

Sredstva ljudskih odborov bodo angažirana predvsem za udeležbe in garancijske pologe ter stanovanjsko-komunalno dejavnost in šolstvo. Največji delež zveznih sredstev odpade na finansiranje industrijskih objektov v kovinsko-predelovalni in lesno-predelovalni stroki. Nadalje predvidevamo, da se bo od večjih objektov iz zveznih sredstev finansiralo gradnjo prekooceanskih ladij, iz republiških sredstev pa predvsem pristanišče v Kopru in avtocesta Koper—Senožeče, del stanovanjske izgradnje in nova bolnišnica v Kopru.

IV. Poglavlje

Zaposlenost in produktivnost

Porast produktivnosti dela je važen činitelj za doseg predvidenega razvoja gospodarstva v okraju. To bo v veliki meri pripomoglo k povečanju realnih plač in osebnih dohodkov prebivalstva, zato je povečanje produktivnosti dela ena od osnovnih nalog perspektivnega plana.

Na povečanje produktivnosti bodo vplivali boljši pogoji za de-

lo v gospodarstvu, to je boljša opremljenost z osnovnimi sredstvi, enakomernejša preskrba z energijo in reprodukcijskim materialom ter razširjeno tržišče. Spremenjen sistem pri delitvi dohodka gospodarskih organizacij bo vzpodbudno vplival na neposredne proizvajalce in delovne kolektive za hitrejše povečanje produktivnosti. Stimulativnejše nagrajevanje bo ustvarilo pri neposrednih proizvajalcih večje zanimanje za delo, za boljše

izkoriščanje obstoječih zmogljivosti in boljše organizacijo dela, pa tudi večje zanimanje za strokovno izpopolnjevanje.

Predvidevamo, da se bo produktivnost, izražena v narodnem dohodku na enega zaposlenega in aktivnega prebivalca v gospodarstvu, povečala v letih 1957 do 1961 povprečno za 11,4% na leto.

Porast produktivnosti in gibanje zaposlenih do leta 1961 bosta v celotnem gospodarstvu naslednja:

	1956	1961	Indeks	Povprečni letni porast v %
Družbeni bruto proizvod na 1 zaposlenega in aktivnega prebivalca v gospodarstvu (v din)	761.750	1.268.865	167	10,8
Narodni dohodek na 1 zaposlenega in aktivnega prebivalca v gospodarstvu (v din)	317.140	543.078	171	11,4
Število zaposlenih in aktivnih v gospodarstvu (brez vajencev)	38.724	46.369	119,7	3,6

Na tako visok porast bodo v veliki meri vplivale povečane proizvodne zmogljivosti, v katere smo delno investirali že v prejšnjih letih in sprememba v strukturi zaposlenih v gospodarstvu. Delovna mesta, ki zahtevajo višjo in srednjo strokovno izobrazbo, bo potrebno izpopolniti z ustreznim kadrom. S predvidenim porastom produktivnosti še niso izčrpane možnosti za večjo proizvodnost, kar bo neposredno vplivalo na dvig življenjske ravni.

Zaposlenost prebivalstva bo do leta 1961 predvidoma porasla za približno 10.300 ljudi, ali povprečno 2.060 ljudi vsako leto. Od tega se bo vključilo v negospodarske dejavnosti približno 1.460 ljudi, in to zlasti v ustanove s samo-

stojnim finansiranjem, medtem ko bo v državni upravi zaposlenost porasla za približno 50 ljudi.

V kmetijstvu se bo število aktivnega prebivalstva predvidoma povečalo za 957 ljudi, in to v glavnem na obalnem področju, kjer je bilo v letu 1956 precej optantske zemlje neobdelane. Večina prirastka aktivnega prebivalstva v kmetijstvu se bo predvidoma vključila v nekmetijske dejavnosti.

Socialna struktura prebivalstva se bo glede na razširitev industrije in drugih nekmetijskih panog gospodarstva precej spreminjala v korist nekmečkega prebivalstva.

Gibanje kmečkega in nekmečkega prebivalstva bo približno takole:

	1953	Struktura	1956	Struktura	1961	Struktura
Prebivalstvo skupaj	100.797	100	98.148	100	111.253	100
— kmečko	44.323	44,0	42.556	43,4	44.530	40,0
— nekmečko	56.474	56,0	55.592	56,6	66.723	60,0

Delež kmečkega prebivalstva v celotnem prebivalstvu se bo v letu 1961 predvidoma zmanjšal za 3,4% v primerjavi z letom 1956, s čimer se bo socialna struktura prebivalstva znatno izboljšala.

V. Poglavlje

Osebna potrošnja in družbeni standard

Na osnovi nalog in smernic, postavljenih v resoluciji zvezne Ljudske skupščine o perspektivnem razvoju osebne in splošne potrošnje ter v skladu z zveznim ter republiškim družbenim planom gospodarskega razvoja v letih 1957 do 1961, se mora v tem

razdobju zagotoviti stalen porast osebne potrošnje in družbenega standarda.

I. Osebna potrošnja

V prihodnjem razdobju bo osebna potrošnja naraščala povprečno za 8% na leto, na prebivalca pa 5,0 do 5,5% na leto. V zvezi s tem računamo, da se bo povečala osebna potrošnja:

	v milijonih dinarjev			
	1956	1961	Indeks	Povpr. letni porast
Znesek osebne potrošnje	7.868	11.572	147,1	8,0 %
Odstotek aktivnega prebivalstva	46,8	49,4	105,6	3,7 %
Znesek osebne potrošnje na prebivalca	80.170	104.000	129,7	5,3 %

Hitrejše naraščanje osebne potrošnje na prebivalca v okraju v primerjavi s povprečjem v Ljudski republiki Sloveniji nastopa predvsem zaradi predvidene spremenjene strukture aktivnega in vzdrževanega prebivalstva v prihodnjem razdobju.

Glede na dosedanje zaostajanje osebne potrošnje mestnega prebivalstva je potrebno napraviti vse, da se zagotovi hitrejše naraščanje osebne potrošnje prebivalstva v industrijskih in mestnih središčih.

Naraščanje osebnih dohodkov in osebne potrošnje prebivalstva temelji na predvidenem gospodarskem razvoju in povečanju produktivnosti dela z upoštevanjem, da bodo osebni dohodki v obalnem področju zaposlenega osebja zaradi postopne odprave conskega dodatka počasneje naraščali od predvidenega povprečja, oziroma ostalih predelih okraja.

Potrebno bo, da gospodarske organizacije na osnovi načel spremenjenega sistema delitve dohodka zagotovijo takšno razdeljevanje osebnih dohodkov, da bo zaslužek vsakega posameznika bolj odvisen od njegovega učinka pri delu in doseženega uspeha celotnega podjetja. Takšen način nagrajevanja bo vzpodbujal proizvajalce k večji produktivnosti in boljšemu gospodarjenju, kar je hkrati osnovni pogoj za predvideni porast realnih osebnih dohodkov. Osebni dohodki morajo postati realnejši odraz dejanskih razlik v delovnem učinku med posameznimi gospodarskimi organizacijami in med posameznimi kategorijami zaposlenih.

Povečanje osebne potrošnje kmečkega prebivalstva bo odvisno od porasta kmetijske proizvodnje in tržnih presežkov, od uspehov v poslovanju kmetijskih organizacij in od obsega kooperacije zasebnih proizvajalcev s kmetijskimi zadrugami. Računamo, da bo osebna potrošnja kmečkega prebivalstva v privatnem sektorju naraščala povprečno za približno 3,5% letno.

Skladno z izvajanjem splošne politike za izboljšanje življenjske ravni prebivalstva bo potrebno, da organi družbenega in delavskega samoupravljanja upoštevajo pri razporejanju razpoložljivih sredstev za osebno potrošnjo, za investicije v podjetju in družbeni standard nakazane smernice v zveznem, republiškem in okrajnem družbenem planu perspek-

tivnega razvoja. Posebno pozornost bo treba posvetiti razvijanju tistih panog gospodarstva, ki posredno vplivajo na izboljšanje življenjskih razmer prebivalstva predvsem v industrijskih in mestnih središčih.

II. Družbeni standard in državna uprava

1. V zvezi z nakazano smerjo nadaljnjega razvoja družbenega standarda bodo izdatki za te namene v perspektivnem razvoju okraja hitreje naraščali kot v preteklem razdobju, to bo potrebno glede na dosedanja investicijska vlaganja in vzdrževanja objektov družbenega standarda, pospešeno naraščanje števila prebivalstva in spremembe njegove socialne strukture. Poleg tega bosta naraščanje osebne potrošnje in splošni dvig življenjske ravni prebivalstva postavljala večje zahteve do posameznih vej in služb družbenega standarda. Tudi nadaljnja krepitev socialističnih proizvodnih odnosov bo zahtevala boljše funkcioniranje vseh dejavnosti, ki neposredno vplivajo na družbeni standard.

Predvidevamo, da bodo tekoči proračunski izdatki za družbeni standard v perspektivnem razvoju naraščali povprečno za 5 % letno, investicije pa za 10 %. Računamo, da bodo skupni izdatki, v številni izdatke socialnega zavarovanja, narasli na približno 41.000 dinarjev povprečno na prebivalca. Potrebna družbena sredstva za te namene se v prihodnjem razdobju računajo povprečno na približno 3.640 milijonov dinarjev letno, sredstva gospodarskih organizacij in državljanov pa na okrog 400 milijonov dinarjev. Od teh sredstev bo predvidoma porabljenih 2.440 milijonov dinarjev za kritje materialnih in osebnih izdatkov v šolstvu, kulturi, telesni vzgoji, zdravstvu, socialnemu zavarovanju in drugih dejavnostih družbenega standarda, upoštevajoč tudi predvideno povečanje plač. Približno 1.600 milijonov dinarjev povprečno na leto pa bo odpadlo na investicije. Povečanje tekočih proračunskih izdatkov za družbeni standard je predvideno predvsem v šolstvu, zdravstvu in komunalni dejavnosti. Investicijska sredstva pa bo treba usmeriti prvenstveno v industrijska in mestna središča, zlasti za osnovno in strokovno šolstvo ter stanovanjsko-komunalno izgradnjo. Pri tem bo treba težiti za čim racionalnejšo gradnjo. Zato bo potrebno, da projektantske organizacije pri izdelavi načrtov ter občinski ljudski odbori in drugi organi družbenega upravljanja upoštevajo nakazane smernice, da bi bil z razpoložljivimi sredstvi dosežen čimvečji rezultat in zadovoljenih čim večje število potreb prebivalstva.

Razvoj družbenega standarda v posameznih področjih bo šel v korak s splošnim razvojem gospodarstva ter povečanjem števila zaposlenih in produktivnosti dela.

2. V dosedanjem razvoju sta novogradnja in obnova stanovanj v industrijskih in mestnih središčih zaostajali za razvojem ostalih panog in potrebami glede na stalno naraščajoče število prebivalstva. To stanje in predvideni nadaljnji porast števila zaposlenih ter dotok nove delovne sile iz sosednjih okrajev bodo zahtevali, da se v prihodnjem razdobju intenzivneje grade nova stanovanja in obnavlja obstoječi stanovanjski fond v industrijskih in mestnih središčih.

Predvidevamo, da bodo v razdobju 1957 do 1961 znašala družbena sredstva za stanovanjsko izgradnjo z ustreznimi komunalnimi napravami približno 660 milijonov dinarjev povprečno na leto. Poleg tega računamo, da bodo gospodarske organizacije, ustanove in državljeni investirali letno v te namene okrog 380 milijonov dinarjev. S temi sredstvi bi bilo možno zgraditi in obnoviti letno približno 415 stanovanj, s skupno neto površino 34 tisoč kvadratnih metrov. Gospodarske organizacije in ustanove bodo morale v večji meri sodelovati pri gradnji potrebnih stanovanj za svoje delavce in uslužbenice. S primerno stimulacijo bo treba k graditvi stanovanj vključevati tudi pobudo zasebnikov.

Da bi se doseglo s predvidenimi sredstvi potrebno število stanovanj, ne smejo presegati stroški gradenj v povprečju na bruto m² stanovanjske površine 27 tisoč dinarjev. Odslej bo potrebno v večji meri pospešiti gradnjo enosobnih in dvosobnih stanovanj. Pri stanovanjski izgradnji bo treba v industrijskih središčih kompleksno reševati probleme stanovanjskega naselja z vsemi pripadajočimi komunikacijami ter drugimi obrati in servisi, ki so potrebni za vzdrževanje sodobnega gospodinjstva.

Za zagotovitev predvidenih ciljev v stanovanjski izgradnji se mora okrepiti, mehanizirati in modernizirati tudi gradbena operativa. Obstoječe obrate industrije gradbenega materiala bo treba povečati in zgraditi še nove, da bodo proizvajali zadostne količine opeke in ostalega gradbenega materiala.

Skladno s temi smernicami bodo morale tudi projektantske organizacije izdelovati projekte, posebno važna naloga v zvezi s

tem pa stoji pred Zavodom za stanovanjsko izgradnjo.

3. V prihodnjem razdobju bo potrebno razvoju komunalnih služb in vzdrževanju obstoječih komunalnih naprav zagotoviti večja materialna sredstva kot do sedaj. To je potrebno zaradi relativnega zaostajanja te dejavnosti za razvojem gospodarstva v našem okraju. Najbolj pereče je to vprašanje v industrijskih in mestnih središčih, predvsem v obalnem področju. Tudi pospešeni razvoj turizma v okraju bo zahteval prilagoditev komunalnih naprav in služb sodobnemu turizmu.

Predvidevamo, da bo potrebno vlagati v prihodnjem razdobju za redno vzdrževanje komunalnih naprav in pospeševanje komunalnih služb na leto povprečno približno 64 milijonov dinarjev proračunskih sredstev, ali 34 % več kot v letu 1956. Za gradnjo novih komunalnih objektov pa se bo v tem razdobju letno investiralo povprečno približno 176 milijonov dinarjev, ali 144 % več kot v letu 1956. Investicijska sredstva bodo prvenstveno porabljena za povečanje zmogljivosti naprav za oskrbo s pitno vodo na obalnem področju in na krasu, za ureditev kanalizacijskih naprav, javne razsvetljave, modernizacije ulic in trgov, kopališč in kopalnic ter za ureditev parkirnih prostorov in postajališč.

Računamo, da bodo morali v prihodnjem razdobju skoraj celotno breme investicij nositi občinski ljudski odbori, ker republiška in okrajna sredstva za te namene ne bodo na razpolago, razen za rekonstrukcijo bistriškega vodovoda. Zato bo potrebno, da občine preudarno presodijo katera najbolj potrebna komunalna dela so skladna z dejanskimi razpoložljivimi proračunskimi sredstvi in nakazanimi smernicami v tem planu. K reševanju komunalnih problemov bo treba v večji meri kot do sedaj pritegniti gospodarske organizacije in državljanke ter del finančnih bremen prenesti nanje.

4. Kurativni in preventivni zdravstveni zaščiti bosta v prihodnjem razdobju deležni večje skrbi kot do sedaj. Računamo, da bodo stroški za brezplačno zdravljenje hitreje naraščali kot prebivalstvo, saj bodo predvidoma znašali povprečno 116 milijonov dinarjev na leto. Občinski ljudski odbori naj bi v perspektivi dali večja proračunska sredstva za zdravstveno preventivo.

V skladu z načrtnim razvojem zdravstvene službe je predviden

Viri sredstev	1957—1961	Struktura
Lastna sredstva	16.551,6	32,3
Sredstva ljudskih odborov	10.200,0	19,9
Ostala sredstva	24.559,4	47,8
S k u p a j	51.311,0	100

v letih 1957 do 1961 začetek gradnje centralne bolnice v Kopru. Do leta 1962 naj bi bila zgrajena prva etapa za porodniško-ginekološki in interni oddelek, z zmogljivostjo 218 postelj. Investicijski stroški do leta 1961 so predvideni na 275 milijonov dinarjev. Poleg te investicije je predvideno za ureditev zdravstvenih domov, bolnic in nakup rešilnih avtomobilov letno okrog 50 milijonov dinarjev.

V prihodnjem razdobju bo treba začeti z zdravstvenim zavarovanjem kmečkega prebivalstva. Vendar to ne sme vplivati na povečanje proračunskih izdatkov preko sedaj predvidenega nivoja za brezplačno zdravljenje.

5. Socialno varstvo mora še naprej reševati probleme v zvezi z zaščito otrok in zaposlenih mater ter podporami in utrjevanjem šolskih kuhinj.

V prihodnjem razdobju se ne predvideva povečanje števila podpor, povišale pa se bodo povprečne podpore (stalne in enkratne) za 25%. Tudi za vzdrževanje šolskih kuhinj morajo občinski ljudski odbori zagotoviti v okviru možnosti večja proračunska sredstva kot do sedaj.

Proračunski izdatki za socialno varstvo se bodo povečali do leta 1961 na 110 milijonov dinarjev ali za 9% v primerjavi z letom 1956.

Stanje zgradb in prostorov socialnih zavodov terja, da v prihodnjem razdobju poskrbimo za njihovo postopno ureditev v skladu s potrebami okraja in posameznih občin. V ta namen je predvideno letno 10 milijonov dinarjev investicij.

6. V letih 1957 do 1961 računamo na povečanje števila zavarovancev povprečno za 8%, v obalnem področju pa celo za 12 odstotkov. Število zavarovancev v našem okraju bo povprečno hitreje naraščalo kot v Sloveniji. Tudi število upokojencev bo predvidoma hitreje naraščalo, in sicer povprečno za 4% letno.

Sredstva socialnega zavarovanja se bodo povečala v skladu z naraščanjem števila zavarovanih oseb in z upoštevanjem predpisov o socialnem zavarovanju. Zaradi povečanega števila zavarovancev, ustanavljanja novih zdravstvenih ustanov in povečanja njihovih zmogljivosti, sodobnejšega in dražjega načina zdravljenja in boljše opreme zdravstvenih ustanov se bodo izdatki za zdravstveno vzdrževanje zavarovancev povečali povprečno za 20% letno. Poleg tega so podjetja dolžna posvetiti posebno skrb izboljšanju higiensko tehničnih pogojev dela na delovnih mestih.

Sredstva za pokojnine in invalidnine se bodo povečala povprečno za 9% letno. Na povečanje izdatkov zapokojnine vpliva poleg povečanja števila uži-

valcev tudi postopno zviševanje povprečnih pokojnin kot posledica izpada starih upokojencev z nižjimi pokojninami in dotokom novih z večjimi pokojninami. Računamo, da se bodo povprečne pokojnine v okraju do leta 1961 izravnale z republiškim povprečjem.

Sredstva Okrajnega zavoda za socialno zavarovanje, namenjena za investicije, bodo predvidoma znašala povprečno približno 20 milijonov dinarjev na leto in se bodo uporabila izključno za urejanje in izboljšanje preventive v zdravstvenih ustanovah.

7. Na področju šolstva računamo glede na dosedanji razvoj in predvideno povečanje prebivalstva v prihodnjem razdobju, da se bo število šoloobveznih otrok in učencev drugih šol povečalo od 12.664 na 16.615 ali za 31%. Največje povečanje je predvideno v osnovnem in strokovnem šolstvu. Število učnih moči se bo v razdobju 1957 do 1961 povečalo le za 6,3%, glede na to, da je število šoloobveznih otrok in učencev v posameznih oddelkih minimirano.

V tem razdobju je predvideno, da bodo z učiteljsča prišli 103 novi učitelji. Glede na stanje in potrebe po strokovnem kadru v šolstvu, zdravstvu, državni upravi, ustanovah in drugod bo treba razpisati štipendije za 132 študentov, predvsem za filozofske, naravoslovne, medicinske, pravne, ekonomske in telesno-vzgojne stroke.

V bodočem razvoju šolstva bo treba posvetiti prvenstveno skrb boljšemu vzdrževanju obstoječih šolskih prostorov. Povprečni letni proračunski izdatki za redno vzdrževanje šol v razdobju 1957 do 1961 v primerjavi s povprečjem 1954 do 1956, se bodo povečali za okoli 25%, medtem, ko se bodo investicije povečale letno povprečno od 51 milijonov na 178 milijonov dinarjev ali za 249%.

Predvidena investicijska sredstva za šolstvo bodo usmerjena predvsem v industrijska in mestna središča za rešitev vprašanja prostorov v osnovnem in strokovnem šolstvu.

8. Perspektivnemu razvoju kulturnih in prosvetnih dejavnosti bo treba posvečati še večjo skrb in pozornost. Potrebno bo razvijati in dajati prednost zlasti tistim ustanovam in oblikam kulturne dejavnosti, ki so najbolj učinkovite in bodo v najkrajšem času vplivale na dvig kulturnega nivoja prebivalstva. Pri tem bo posvečena posebna skrb nadaljnjemu razvoju večjih občinskih ljudskih knjižnic.

Proračunska sredstva za dotacije kulturnoprosvetnim organizacijam se bodo povečale v tem razdobju za 10%. Povečana sredstva naj bi se uporabila prvenstveno za ustanovitev in vzdrže-

vanje javnih knjižnic ter za nakup manjšega števila televizijskih aparatov za razna prosvetna društva. V tem razdobju je predvidena tudi gradnja kinodvorane v Kopru z zmogljivostjo 700 sedežev, katere skupni investicijski stroški bodo znašali okrog 160 milijonov dinarjev. Posebno pozornost je posvetiti razvoju Ljudske tehnike.

9. V prihodnjem razdobju bo moralo biti vse delo še naprej usmerjeno na utrjevanje in masovno vključevanje novega članstva v telesno-vzgojne organizacije in društva. Največje povečanje predvidevamo pri počitniški, strelski in športni zvezi ter pri društvu »Partizan«.

To povečanje bo možno doseči z gradnjo nove telovadnice v Kopru, z boljšim in racionalnejšim uporabljanjem sredstev za te namene pri društvih, s povečanjem lastnih dohodkov društev z večjim in kvalitetnejšim številom nastopov, nadaljnjim izboljšanjem športnih objektov in opreme, dotokom novega telesno-vzgojnega kadra ter boljšo propagando in organizacijo med članstvom. Gospodarske organizacije bodo morale v še večji meri kot do sedaj sodelovati pri urejanju športnih naprav in pri materialni krepitvi telesno-vzgojnih organizacij.

Proračunska sredstva za dotacije telesno-vzgojnim organizacijam in društvom se bodo v perspektivnem razdobju 1957 do 1961 povečala za 10%. Te dotacije je treba v bodoče dajati vsem organizacijam, predvsem pa »Partizanu«, zvezi telovadnih društev in športni zvezi. V perspektivi bosta morali društvi »Partizan« in »Športna zveza« posvetiti posebno skrb razvoju vodnih športov.

10. Nadaljnji prenos pristojnosti na občinske ljudske odbore ter izboljšanje organizacije in kvalitete dela v državni upravi zahtevata, da se število sistematiziranih delovnih mest v razdobju 1957 do 1961 poveča za 6%, dejanska zasedba delovnih mest pa za 10%. Povečanje naj bi šlo izključno v korist občin. Istočasno pa naj bi se število zaposlenih pri okrajni upravi znižalo za 10 do 15%. Povečanje naj bi šlo v smeri izboljšanja kvalifikacijskega sestava uslužbencev, predvsem s povečanjem števila uslužbencev z višjo in srednjo strokovno izobrazbo, a zmanjšalo naj bi število uslužbencev z nižjo strokovno izobrazbo. Izboljšanje kvalifikacijskega sestava bo doseženo s strokovno izpopolnitvijo obstoječega kadra, deloma pa z dotokom novih kadrov s fakultet, srednje ekonomske in drugih šol, ki jih ljudski odbori štipendirajo.

V skladu s predvideno sistematizacijo in zasedbo delovnih mest v državni upravi in njenih organih ter sodstvu predvideva-

mo povečanje proračunskih izdatkov od 447 milijonov dinarjev v letu 1956 na 587 milijonov dinarjev v letu 1961, ali za 31.5%. Izdatki za osebne prejemke se bodo povečali za 39%, medtem ko ostanejo materialni izdatki uprave v glavnem na ravni leta 1956. Hitrejše povečanje izdatkov za osebne prejemke, v primerjavi s porastom števila zaposlenih, nastopa zaradi predvidenega izboljšanja kvalifikacijskega sestava, povečanja plač izven obalnega področja in uvedbe proračunskega prispevka.

Upoštevajoč sedanje stanje upravnih prostorov ter težnjo po zagotovitvi normalnega in ekspeditivnega poslovanja državne uprave v perspektivnem razdobju je potrebno, da se postopoma začne z gradnjo upravnih zgradb, ki bodo ustrezale potrebam uprave in sodstva.

Investicijski stroški za izvedbo predvidenih ter drugih manjših del ter za nakup manjkajoče opreme bodo znašali približno 300 milijonov dinarjev.

11. Proračunske rezerve in nerazporejena sredstva.

Ker se je v preteklem razdobju pojavljala poleg proračunske rezerve tudi taka potrošnja sredstev, ki je ni mogoče razporediti po posameznih dejavnostih, je treba računati s tem, da se bo taka potrošnja ponavljala tudi v bodoče. Na tej osnovi predvidevamo proračunsko rezervo za razdobje 1957 do 1961, všteti prevzete obveznosti in garancije s strani okraja in občin v višini 150 milijonov dinarjev in nerazporejene investicije v višini 50 milijonov dinarjev povprečno na leto.

12. Da bi se zagotovil predvideni razvoj družbenega standarda je potrebno, da občinski ljudski odbori izdelajo na osnovi smernic tega plana konkretne programe za perspektivni razvoj posameznih družbenih služb. Prav tako morajo izdelati konkretne programe tudi ustrezni okrajni organi za tiste objekte, ki imajo pomen za celotni okraj. Pri tem morajo koordinirati svoje programe s programi občin.

tem bo dosežena specializacija v proizvodnji, boljše izkoriščanje zmogljivosti in znižanje proizvodnih stroškov;

— z združevanjem podjetij na strokovno-ekonomski osnovi, za odpravljanje določenih skupnih dejavnosti za vsklajevanje proizvodnih procesov, kooperacije, postavljanje programov za pospeševanje proizvodnje, za skupno analizo trga, za skupno nastopanje na inozemskem tržišču in za združevanje sredstev, ne da bi bile okrnjene pravice delavske samouprave;

— z večjim sodelovanjem in z domačimi znanstveno strokovnimi organizacijami zaradi izboljšanja tehnoloških procesov, zamenjave uvoženih surovin z domačimi, zaradi organizacije dela in proizvodnje, uvajanja novih proizvodov, ekonomičnosti v poslovanju in sistematičnega študija za nadaljnji razvoj proizvodnje.

Na tej osnovi se bo v primerjavi s preteklim razdobjem obseg industrijske proizvodnje spremenjal takole:

TRETJI DEL

RAZVOJ GOSPODARSTVA PO PANOGAH

VI. Poglavlje

Industrija

V razvoju industrije v okraju Koper predvidevamo skladno z ostalim ekonomskim razvojem tukajšnjega gospodarstva in v primerjavi z letom 1956 povečanje industrijske proizvodnje v letu 1961 za 196%. Sedanje stanje gospodarskega razvoja nam ustvarja pogoje za nadaljnje naraščanje industrijske proizvodnje v okraju Koper, ki naj se doseže predvsem:

— z boljšim izkoriščanjem zmogljivosti v vseh oblikah po količini, izbiri, kakovosti in stopnji obdelave;

— z večjo produktivnostjo dela, s čimer bodo dani pogoji za povečanje osebnega in družbenega standarda in pogoji za doseganje realnejših plač in osebnih dohodkov;

— z vlaganjem investicijskih sredstev, usmerjenim skladno z vlaganjem ostalih koristnikov teh sredstev v gospodarstvo, ki s svojo proizvodnjo vpliva na osebno potrošnjo prebivalstva, skladno z razvojem tistih panog, ki nam zagotavljajo surovinsko osnovo (kmetijstvo, ribištvo in turizem) in skladno s smernicami za razvoj gospodarstva, da povečamo obseg izvoza in s tem pomagamo izboljšati plačilno bilanco;

— z dograditvijo že začelih objektov, z rekonstrukcijami in z boljšim investicijskim vzdrževanjem in rednejšo izmenjavo izrabljenih naprav in ostalih osnovnih sredstev;

— z znižanjem normativov porabe materiala in z uvedbo kar najbolj mehaniziranega dela in avtomatizacije, predvsem tam kjer gre za množičnost izdelkov;

— s kar najbolj temeljitim izkoriščanjem surovinske osnove (predvsem kmetijstva);

— z uvajanjem sodobnih tehnoloških postopkov in z izboljšanjem organizacije dela, s spodbudnim nagrajevanjem delovne sile in izpopolnitvijo njenega kvalifikacijskega sestava;

— s široko zasnovano proizvodno kooperacijo med podjetji; s

	Vrednost v 000/din		Indeks
	1956	1961	
Industrija skupaj	8,412.289	24,813.566	296
Stroka 112 Proizvodnja in predelava premoga	258.299	489.000	189
Stroka 116 Proizvodnja nekovin	433.399	729.575	168
Stroka 117 Kovinsko predelovalna industrija	888.188	7,463.522	840
Stroka 118 Ladjedelništvo	186.358	558.372	300
Stroka 119 Elektroindustrija	590.346	3,049.612	517
Stroka 120 Kemična industrija	301.273	1,084.960	360
Stroka 121 Industrija gradbenega materiala	114.178	308.628	270
Stroka 122 Lesna industrija	2,634.228	4,919.585	187
Stroka 124 Tekstilna industrija	157.376	506.456	321
Stroka 127 Živilska predelovalna industrija	2,848.635	5,703.856	200

Proizvodnja reprodukcijskega materiala bo narasla glede na splošni porast industrijske proizvodnje, kar bo občutno povečalo tudi proizvodnjo, namenjeno za izvoz. Vzrok za nagel porast bodo rekonstrukcije in izpopolnitve obstoječih zmogljivosti in nadaljnje vlaganje sredstev za tovrstno industrijsko proizvodnjo.

Porast proizvodnje gradbenega materiala bodo omogočile novo-

	Indeks
1956 : 1954	161
1961 : 1956	296

V bodočem razdobju bi torej znašal povprečni letni porast industrijske proizvodnje 23,9%, torej bo letni porast večji, kot je bil v razdobju 1954 do 1956, ko je znašal 17%. Pri tem bi se povečala energetska proizvodnja za 89%, proizvodnja reprodukcijskega materiala za 90%, proizvodnja gradbenega materiala za 152%, proizvodnja izdelkov za osebno potrošnjo za 256% in proizvodnja opreme za 118%.

Po posameznih strokah bo v letu 1961 obseg proizvodnje naslednji:

gradnja opekarne Obrov in rekonstrukcija opekarne v Ilirski Bistrici in opekarna v Izoli.

Povečanje proizvodnje za osebno potrošnjo bo posledica dograditve kovinsko-predelovalne industrije in povečane proizvodnje v živilsko-predelovalni industriji.

V letu 1961 predvidevamo proizvodnjo naslednjih količin najvažnejših industrijskih proizvodov:

	Enota mere	1956	1961	Indeks
Energetski proizvodi				
— črni premog	t	26.430	50.000	189
Reprodukcijski material				
— vijačno blago	t	151	453	300
— rezan les iglavcev	m ³	23.651	24.400	103
— rezan les bukov	m ³	8.356	10.260	123
— furnir	m ³	4.384	8.100	185
— lesonit plošče navadne	t	5.395	10.000	285
— kaširane plošče	m ²		500.000	—
— emajlirane plošče	m ²		150.000	—
— panel plošče	m ³	2.020	3.200	158
— vezane plošče	m ³	2.827	3.500	124
Proizvodi, namenjeni gradbeništvu				
— zidaki	000/kom.	2.138	17.660	826
— strešniki	000/kom.	314	5.050	1.160
— marmornati bloki	m ³	609	1.200	197
— marmor plošče	m ²	2.617	10.000	382
— profilni material	m ³	100	120	120
Proizvodi, namenjeni pretežno osebni potrošnji				
— morska sol	t	17.350	25.000	144
— motocikli	kom.	2.860	24.000	839
— igrače	t	65	274	421
— radijski sprejemniki	kom.	24.152	81.500	337
— milo in pralni prašek	t	954	1.620	170
— plastične mase	t	30	487	1.623
— volnena trikotaža	t	16	52	325
— konzerve povrtnin	t	658	1.005	153
— ribje konzerve	t	2.543	3.840	151
— meso in mesni izdelki	t	1.243	1.400	113
— mlečni proizvodi	t	306	333	109

Za predvideni porast proizvodnje bo treba izkoristiti instalirane zmogljivosti, razširiti proizvodno kooperacijo, vključevati v proizvodnjo kar največ srednjega in visokokvalificiranega kadra, uvesti kar najbolj vzpodbudno nagrajevanje in večjo prilagoditev proizvodnje zahtevam domačega in inozemskega tržišča.

Predvideno vlaganje sredstev za investicije v osnovna in obratna sredstva v razdobju 1956 do 1961 se bo skladalo s predvideno proizvodnjo in nadaljnjim razvojem industrije in rudarstva v okraju. Predvidevamo, da bo skupna vsota investicijskih sredstev, vloženih v osnovna sredstva znašala do leta 1961 brez investicijskega vzdrževanja 7 milijard 960 milijonov dinarjev. Od predvidenih investicij jih je bilo že v letu 1957 izvršenih za 2 milijardi 637 milijonov dinarjev. Ostalo črpanje sredstev predvidevamo predvsem za dograditev kovinsko-predelovalne industrije, izgradnjo opekarne Obrov in rekonstrukcijo opekarne v Ilirski Bistrici, rekonstrukcijo obratov lesno in živilsko-predelovalne industrije, nabavo ribiških ladij in opreme v ribji industriji in za zgraditev tovarne za predelavo krompirja v Prestranku.

Vrednost osnovnih sredstev bo narasla v primerjavi z letom 1956 po investicijskih vlaganjih predvidoma za 140% v letu 1961; to se bo najbolj poznalo v kovinsko-predelovalni industriji.

Obratna sredstva bodo narasla za 110%, to je od 3 milijard 696 milijonov v letu 1956 na 7 mili-

jard 589 milijonov dinarjev v letu 1961. V bodočem razdobju računamo tudi na boljše izkoriščanje osnovnih sredstev in boljše preskrbo industrije z osnovnim materialom. Na tej osnovi bo omogočeno tudi boljše obračanje obratnih sredstev, ki naj bi se povečalo od 2,3 v letu 1956 na 3-kratno višino v letu 1961.

Predvideni obseg investicij, njihova struktura in hitro obračanje sredstev, ki so osnova za doseg postavljenih razmerij, predvidenih v perspektivnem planu, zahtevajo, da se v bodočem razdobju poveča tudi rentabilnost investicij. Razpoložljiva sredstva je treba vlagati tako, da bo z njimi dosežen največji možni učinek. Za gospodarno investiranje je treba pripraviti vsestransko proučene programe, pri sestavi katerih je treba upoštevati maksimalno varčevanje. Za sredstva, ki se bodo zahtevala na natečajih, morajo podjetja zagotoviti najprej svoja sredstva za soudeležbo in šele potem smejo iskati pomoč iz lokalnih skladov.

V industriji računamo s hitrim povečanjem produktivnosti dela, in sicer za povprečno 11,5% letno. Na povečanje produktivnosti bo vplivalo izboljšanje splošnih pogojev za delo gospodarskih organizacij z izpopolnitvijo gospodarskega sistema in uvajanjem vzpodbudnejšega nagrajevanja. Predvideni porast produktivnosti dela v posameznih podjetjih pa je odvisen predvsem od načina gospodarjenja. Skladno s povečanjem proizvodnje se bo v razdobju 1957 do 1961 zaposlilo v

industriji približno 4.300 ljudi. Ta porast delovne sile se v glavnem nanaša na povečanje števila zaposlenih v novozgrajenih tovarnah, od česar odpade 1.478 ljudi na tovarno »Tomos«.

Družbeni bruto proizvod na 1 zaposlenega se bo v primerjavi z letom 1956 dvignil do leta 1961 za 50%. Narodni dohodek bo porasel na 1 zaposlenega za 11,5%, ker se zahteva večja produktivnost dela ter boljši odnos materialnih stroškov nasproti celotnemu dohodku. Zaradi naglega naraščanja proizvodnje in za doseg boljše organizacije poslovanja v industrijskih podjetjih bo potrebno povečati število visokokvalificiranega vodilnega in strokovnega osebja, predvsem inženirjev in tehnikov ter ekonomistov. Podjetja bodo morala izpopolniti delovna mesta, ki zahtevajo visoko kvalifikacijo, z ustreznim osebjem, kar bo omogočilo tudi pravičen način nagrajevanja. Za doseg predvidenega porasta produktivnosti dela in za uresničevanje načel zveznega in republiškega perspektivnega družbenega plana bo potrebno nenehno prizadevanje podjetij in ljudskih odborov, da se bo poleg investicij za osnovna in obratna sredstva predvidevala zagotovitev zadostnega števila strokovnega osebja in stanovanj.

VII. Poglavje

Kmetijstvo

Eden izmed osnovnih ciljev perspektivnega plana v zvezi z gospodarskim razvojem okraja je pospešiti razvoj kmetijske proizvodnje in socialističnih družbenih odnosov na vasi.

Da bi to dosegli, bomo v našem okraju utrdili obstoječa in osnovali nova kmetijska posestva za obdelavo zemljišč, ki so splošno ljudsko premoženje ali last optantov, razvili združno kooperacijo v predvidenem obsegu, bolj smotrno izkoriščali obstoječe zemljiške kapacitete, upoštevajoč značilnosti in prednosti posameznih kmetijskih rajonov, uvajali s pospešenim tempom sodobno agrotehniko ter v večji meri vlagali v kmetijstvo dolgoročna in kratkoročna materialna sredstva.

Politika, ki jo bomo vodili pri razvijanju in pospeševanju kmetijske proizvodnje, bo temeljila na povezovanju tehnične in socialistične preobrazbe kmetijstva kot enotnega in neločljivega procesa ter na uvajanju specializirane proizvodnje po posameznih proizvodjalnih področjih našega okraja. Tako bomo kmetijsko proizvodnjo v obalnem področju usmerili na specializirano povrtnarsko in vinogradniško-sadjarško proizvodnjo, na ostalem področju okraja pa na specializirano živinorejsko proizvodnjo na splošno, v Brkinih pa še posebej

tudi na sadjarsko, a na Krasu tudi na vinogradniško proizvodnjo.

Nujna in logična posledica predvidenih ukrepov bodo povečani hektarski donosi in proizvodne zmogljivosti živinoreje, sadjarstva in vinogradništva. Tako bomo prešli iz dosedanje ekstenzivne kmetijske proizvodnje, ki je bila značilna za pretežni del okraja, na intenzivnejšo kmetijsko proizvodnjo v vsem okraju.

v tonah:	Povpreč. 1952/56	1956	1961	Indeks	
				1961 1956	1961 1952/56
pšenica	3.398	1.804	4.894	271	144
krmna žita	1.359	1.406	2.718	193	200
koruza	4.308	3.304	6.631	201	176
krompir	41.998	54.836	74.134	135	176
paražičnik	11.815	11.699	24.788	212	210
ostala povrtnina	11.695	10.231	30.349	259	260
detelja in lucerna in travno det. mešanice	13.992	12.653	27.632	218	197
Seno travniško in s senožeti	62.285	67.662	95.678	142	154

Za dosego planiranega obsega poljedelske proizvodnje bo zlasti treba:

— spremeniti strukturo njivskih posevkov v korist intenzivnejše gojitve tistih kultur, ki v naših pogojih največ donajajo. Tako predvidevamo, da bo leta 1961 v primerjavi z letom 1956 posejane z žitom za 17% manj, s krmnimi rastlinami pa za 43% več njivskih površin. Gojitev krmnih rastlin bo treba v največji meri povečati na Krasu in na brkinsko-ilirskobistriškem in postonjskem področju. V obalnem področju bo treba ohraniti površinski obseg gojitve povrtnine kot glavne setve, navzlic predvidenemu zmanjšanju njivske površine v zvezi z vinogradniško sadjarsko obnovo, poleg tega pa povečati strniščno, naknadno in vmesno (zlasti na obnovljenih kompleksih) saditev povrtnine. Pri krmnih rastlinah bo treba površinsko sorazmerno največ povečati gojitev deteljno-travnih mešanic in pitnika, pri povrtnini pa gojitev paražičnika in druge povrtnine v obalnem pasu;

— organizirati načrtno razmnoževanje najkvalitetnejših semen (oziroma redno preskrbo s tistim kvalitetnim semenskim materialom, ki ga sami ne bomo proizvajali), tako da bo na razpolago dovolj semenskega materiala za redno izmenjavo;

— povečati potrošnjo umetnih gnojil za 3,7-krat v primerjavi z letom 1956, pristopiti k kalcifikaciji 5 tisoč ha kislih zemljišč ter urediti gnojišča in gnojniščne jame za količinsko in kakovostno izboljšanje hlevskega gnoja;

— povečati za približno 3,5-krat mehanizacijo, s katero razpolagajo kmetijska posestva in kmetijske zadruge ter tako omogočiti obdelavo večjih površin po načelih sodobne agrotehnike.

Vrednost kmetijske proizvodnje se bo predvidoma povečala od 5 milijard 561 milijonov dinarjev v letu 1956 na 9 milijard in 7 milijonov dinarjev v letu 1961, to je za 62%. Povprečno se bo torej povečala za 10,1% vsako leto.

V poljedelstvu predvidevamo povečanje proizvodnje v primerjavi z letom 1956 za 59%.

Predvidevamo naslednje povečanje proizvodnje najvažnejših poljedelskih proizvodov:

Zlasti je treba omogočiti pravočasno košnjo in sodobnejše sušenje sena;

— izvajati v večjem obsegu zaščito rastlin pred boleznimi in škodljivci;

— dokončno meliorirati rižansko in badaševiško melioracijsko področje v obalnem pasu ter nekatera mala kraška polja in pričeti s postopno melioracijo področij rek Pivke in Reke, kakor tudi nekaterih obalnih polj (Sečoveljsko, Valderniško, Lucijsko, Stanjolsko in Ospsko);

— začeti z melioracijo 10.600 ha pašnikov na zemljiščih kmetijskih posestev in agrarnih skupnosti ter organizirati na melioriranih površinah pašne obrate, ki bodo poslovali na temelju združne kooperacije.

Sodobne agrotehnične ukrepe bodo izvajala kmetijska posestva na vsej površini, ki jo bodo obdelovala. S tako agrotehniko pa bodo obdelovale tudi kmetijske zadruge v kooperaciji z zasebnimi proizvajalci skoraj 40% vse površine obdelovalne zemlje in senožetov. Tako bo mogoče doseči predvideno proizvodnjo ob vzporednem spreminjanju proizvodnih odnosov v kmetijstvu.

V sadjarstvu in vinogradništvu bomo pospešili načrtno obnovo nasadov. Predvidevamo, da bo obnovljenih do leta 1961 skupno 2.670 ha sadovnjakov in 965 ha vinogradov. Obnovo bomo izvajali v skladu z rajonizacijo sadjarske in vinogradniške proizvodnje ter sadili sorte, ki so za posamezne proizvodne rajone določene s sadnim, oziroma trsnim izborom. Obnavljali bomo na čim bolj strnjjenih kompleksih in to tako, da bo mogoče zagotoviti sodobno obdelavo, znižati proizvodne stroške, izboljšati kvaliteto in specializirati proizvodnjo. Vinograde bomo obnavljali na

absolutnih vinogradniških tleh. Obnovo na zemljiščih, ki so splošno ljudsko premoženje ali last optantov, bodo izvajala kmetijska posestva, za obnovo na privatnih zemljiščih pa bomo organizirali sadjarske oziroma vinogradniške skupnosti.

Predvidena obnova še ne bo bistveno vplivala na sadjarsko oziroma vinogradniško proizvodnjo, ki jo pričakujemo v letu 1961, pač pa bo nanjo vplivala dosedanja obnova. Ta proizvodnja bo večja od proizvodnje iz leta 1956 v sadjarstvu za 183% in v vinogradništvu za 49%. Povečanje v sadjarstvu bo nastopilo tudi zarada tega, ker bomo začeli s temeljito asanacijo sadnega drevja in boljšo obdelavo obstoječih nasadov.

V živinorejski proizvodnji pričakujemo povečanje proizvodnje za 72%. Med najvažnejšimi živinorejskimi proizvodi pričakujemo povečanje prirastka goveje živine za 48%, prirastka prašičev za 73% in proizvodnje mleka za 77%.

di: — koli

To povečanje predvidevamo zaradi:

— količinskega povečanja in kvalitetnega izboljšanja razpoložljive krmske baze ter predvidoma trikrat večje potrošnje industrijske krme (koncentratov), kar bo tudi omogočilo povečanje števila goveje živine za 17% v primerjavi s stanjem po popisu iz leta 1955;

— ukrepov živinorejske pospeševalne službe, izmed katerih bosta zlasti pomembna nadaljevanje intenzivne selekcije ter raztegnitev umetnega osemenjevanja na ves okraj, razen v nekaterih težje dostopne in oddaljene vasi in

— izboljšanja zdravstvenega stanja živine, kar bo posledica izkoreninjenja, oziroma omejitve na minimum kužnih, parazitar- in vzrejnih bolezni.

Boljšo izrabo razpoložljivih živinorejskih zmogljivosti bo omogočila tudi specializacija živinorejske proizvodnje. Ta specializacija bo šla v našem okraju prvenstveno v smeri proizvodnje mleka in vzreje plemenskih živali.

Pri kmetijskih posestvih predvidevamo več kot trikratno povečanje števila goveje živine. Posestva morajo izboljšati tudi kvaliteto živine, izločijo naj zato vse manj produktivne živali z nabavo krav najbolj intenzivnih pasem.

Kmetijske zadruge naj v kooperaciji z združniki organizirajo vzrejo plemenske živine za potrebe okraja in za oddajo v druge republike ter pitanje mlade govede in bekonov. Kmetijske zadruge naj organizirajo na kooperativni osnovi tudi proizvodnjo mleka s tem, da priskrbijo združnikom visoko pro-

duktivno živino in koncentrirano krmo.

V ovčjereji je treba preprečiti nadaljnje zmanjšanje osnovne črede ter organizirati rejo ovac na Slavniku v sklopu družbenega sektorja.

V perutninarstvu je treba povečati proizvodnjo jajc in perutnine. Kmetijske zadruga naj organizirajo proizvodnjo perutnine z oskrbovanjem kokošerejcev, s katerimi bodo proizvajali v kooperaciji, s plemenskim materialom.

Domača predelava kmetijskih proizvodov se bo povečala le za 19%, kar je relativno mnogo manj od splošnega porasta kmetijske proizvodnje, ker se bo v večji meri povečala sodobna predelava kmetijskih pridelkov pri kmetijskih zadrugah, vinskih kletih in drugih predelovalnih obratih.

V ribištvu se bo povečal ulov morskih rib predvidoma za 147%. To povečanje bo doseženo zaradi:

- predvidene nabave 25 ribiških ladij v prihodnjem razdobju,
- modernizacije opreme ribiških ladij in v manjši meri tudi zaradi gojitve lagunarnih rib v rezervatih.

Ribiška podjetja morajo posvetiti posebno skrb vzgoji ribiških kadrov in graditi stanovanja zanje.

Kmetijska posestva morajo uvajati sodobni način proizvodnje in tako postati vzorni kmetijski obrati, ki bodo s svojim delom in uspehi vplivali na kmetijski razvoj področja, v katerem se nahajajo. Pričakujemo, da bodo kmetijska posestva povečala proizvodnjo (brez stranskih dohodkov) do leta 1961 za okoli 4,8-krat ter obnovila okrog 2000 ha vinogradov in sadovnjakov. V ta namen bo treba povečati površine obdelovalne zemlje kmetijskih posestev v obalnem pasu za preko šestkrat ter osnovati poleg obstoječih še nova kmetijska posestva.

Zemljišča kmetijskih posestev bo treba arondirati in komasirati kjerkoli je to le mogoče. Za vsako kmetijsko posestvo bo treba izdelati ureditveni načrt.

Razvoj vsakega socialističnega posestva bo moral biti v skladu s smernicami kmetijskega razvoja posameznih rajonov.

Da bi stimulirali neposredne proizvajalce za izvajanje predvidenih nalog, je potrebno dosledno uveljaviti nagrajevanje po količini proizvodnje.

Kmetijske zadruga se morajo ekonomsko okrepiti predvsem z neposrednim sodelovanjem v kmetijski proizvodnji. Opremiti se morajo s sodobnimi proizvodnimi sredstvi. V prvi vrsti bo zato potrebno potrojiti število traktorjev, nabaviti vrsto drugih poljedelskih strojev in izboljšati strokovni, zlasti kmetijski kader. Tako bodo tudi zadruga sposobne

mobilizirati s pomočjo zadružne kooperacije materialna sredstva in delovno silo individualnih kmečkih gospodarstev za izvajanje kmetijske obnove in za povečanje kmetijske proizvodnje.

V večji meri kakor do sedaj morajo postati odkupi in predelava kmetijskih proizvodov glavni vir zadružne akumulacije. Zaradi tega in zaradi predvidenega povečanja kmetijske proizvodnje morajo kmetijske zadruga povečati število in zmogljivost predelovalnih obratov ter odstraniti dosedanje pomanjkljivosti pri odkupu kmetijskih pridelkov, da uredijo potrebna skladišča in manipulacijske prostore ter zbirnice za mleko.

Kmetijske zadruga morajo opustiti tiste dejavnosti, ki niso v zvezi s kmetijsko proizvodnjo.

Tako pri kmetijskih posestvih, kakor tudi pri kmetijskih zadrugah bo treba okrepiti strokovni kmetijski kader s povečanjem števila agronomov in kmetijskih tehnikov. Posebno pozornost pa bo treba posvetiti vzgoji kvalificirane delovne sile, zlasti za vinogradništvo in sadjarstvo ter za pridelavo povrtine. Tu bo zlasti potrebna pospešena vzgoja specializiranih delavcev in bo zato treba organizirati posebno enoletno kmetijsko šolo.

Raziskovalno delo kmetijskega inštituta bo treba reorganizirati, okrepiti in ga tesneje povezati s kmetijsko pospeševalnim delom.

Skladno z razvojem kmetijskih posestev je treba zagotoviti potrebno število stanovanj za kmetijske strokovnjake in delavce.

Za izvedbo predvidenih nalog bo treba investirati iz družbenih sredstev okoli 5,5 milijard dinarjev, od tega približno 4,8 milijarde za kmetijska posestva, kmetijske zadruga in kmetijske melioracije, ostalih 0,7 milijard pa za ribištvo. Predvidevamo, da bodo lastna sredstva kmetijskih organizacij za finansiranje investicij znašala okoli 1,7 milijarde dinarjev.

Največji del investicij, to je okrog 1,8 milijarde dinarjev, bo potrebnih za obnovo nasadov. Te investicije še ne bodo vplivale na proizvodnjo v letu 1961. Ko pa bodo ti nasadi v polni rodnosti, bo vsa kmetijska proizvodnja porasla v primerjavi z letom 1956 za približno 95%.

Zaradi predvidenega povečanja goveje živine na kmetijskih posestvih bo treba z novoogradnjami in adaptacijami povečati zmogljivosti hlevov za okoli 1400 stajiš. Za kmetijska posestva bo treba postopoma zgraditi tudi gospodarske zgradbe in druge objekte, ki tvorijo ekonomsko središče in to zlasti pri novih posestvih.

Gospodarske objekte bodo morale zgraditi in opremiti tudi kmetijske zadruga in sicer v prvi vrsti skladišča za semena, umet-

na gnojila in odkupljene kmetijske pridelke ter lope za stroje. Kmetijske zadruga bodo povečale tudi zmogljivost predelovalnih obratov, zlasti sušilnic za sadje in povrtino ter obratov za ekstrakcijo eteričnih olj in destilacijo kmetijskih proizvodov.

Predvidena je tudi gradnja vinske kleti na Krasu.

Posredno bodo vplivale na povečanje kmetijske proizvodnje tudi nekatere investicije v drugih gospodarskih panogah, posebno pa predvidene naložbe za živilsko predelovalno industrijo, za gradnjo skladišč podjetij, ki na veliko trgujejo s kmetijskimi pridelki, za gradnjo klavnic, za urejanje hudournikov in v regulacijo rek.

V zvezi s povečano kmetijsko proizvodnjo se bodo do leta 1961 povečali tudi tržni viški kmetijskih pridelkov za okoli 85%, oziroma za 167%, ko bodo rodili vsi nasadi, obnovljeni v perspektivnem razdobju. V večji meri se bodo povečali tržni viški povrtine in sadja. Zaradi tega bo treba posveti posebno skrb plasmu te proizvodnje. Trgovske organizacije se bodo morale zavzeti zlasti za plasiranje pozne jesenske povrtine, ki jo bomo v zelo povečanem obsegu proizvajali kot naknadno in strniščno setev.

Vinska klet v Kopru, ki ima sedaj pretežno trgovski značaj, bo morala postati proizvodna in se tesneje povezati s kmetijstvom.

VIII. Poglavlje

Gozdarstvo

Osnovni cilj perspektivnega plana v gozdarstvu je zagotovitev krepitve osnovnega gozdnega sklada. To je izredno pomembno zlasti za tisti del našega okraja, kjer prevladujejo najslabši gozdovi v Sloveniji. Krepitev gozdnega sklada bomo dosegli s smotrno izrabo in s sodobnim gojenjem gozdov.

Eden izmed ukrepov za izboljšanje stanja gozdov je zmanjšanje sečnje. Do leta 1961 bo treba postopno zmanjševati sečnjo, tako da bo leta 1961 za 7% manjša, kakor je bila v letu 1956. Tako bomo v razdobju 1957 do 1961 sekali povprečno letno 89% tekočega prirastka, oziroma v letu 1961 le 85% prirastka. Celotna sečnja se bo torej zmanjšala od 156,5 tisoč m³ v letu 1956 na 145,3 tisoč m³ v letu 1961.

V predelih, ki imajo slabše gozdove (kraško, brkinsko in istrsko področje), bomo tudi v bodoče omejevali sečnjo v glavnem na tisto minimalno količino, ki je potrebna za domačo potrošnjo kmečkega prebivalstva in za redno izvajanje gozdnih gojitvenih del.

Da preprečimo zabukovljenje gozdov, bomo šteli iglavce s pospešeno sečnjo listavcev. Tako se bo predvidoma zmanjšala seč-

nja iglavcev v letu 1961 na 72 % od prirastka, sečnja listavcev pa povečala na 103 % od prirastka.

Potrošnja lesa v okraju se bo deloma krila iz posekov na negozdskih površinah. Obseg te sečnje bo leta 1961 približno takšen, kakor je bil leta 1956.

Kljub zmanjšanju skupne sečnje, bomo v letu 1961 proizvedli 3700 m³ ali 5 % več tehničnega lesa, kakor v letu 1956. To bo treba doseči s sorazmernim zmanjšanjem proizvodnje drv v primerjavi z zmanjšanjem celokupne lesne proizvodnje. V največji meri je predvideno povečanje proizvodnje tehničnega lesa za kemijsko predelavo in sicer za okoli 83 %, kar je v skladu s predvideno gradnjo industrije za predelavo lesa, zlasti tiste, ki uporablja manjvredni les in gozdne odpadke. Proizvodnja drv se bo lahko zmanjšala zaradi predvidene večje uporabe električne energije, butana in premoga v gospodinjstvu.

Izredno nizka produktivnost in izkoriščenost naših gozdov, posebno zasebnih, nam nalaga važne in neodložljive naloge v zvezi z gojenjem gozdov. Med temi nalogami moramo poudariti v prvi vrsti:

— krepitev aktivnega dela gozdnega fonda z negovanjem gozdov in vnašanjem ustreznih drevesnih vrst v obstoječe gozdove zaradi izboljšanja strukture in mešanice gozdov;

— gospodarsko izboljšanje neaktivnih gozdov zaradi spremembe obstoječih grmišč in degradiranih gozdov v višje oblike gozda;

— nadaljevanje naporov za površinsko povečanje gozda na Krasu;

V razdobju od 1957 do 1961 leta bomo vložili 38 % več sredstev za melioracije in negovanje gozdov ter za pogozdovanje kakor v preteklem petletnem razdobju. Pri tem bomo vlagali sredstva in osredotočili napore predvsem tja, kjer je zagotovljen najhitrejši učinek, to je za nego in melioracije. Na Krasu bomo do 1961 leta povečali površino gozdov z novimi pogozditvami za 2440 ha. Hkrati s pogozdovanjem bomo morali tudi začeti s kompleksnim reševanjem ostalih problemov Krasa, za kar bo treba v prvi vrsti izdelati ustrezen generalni melioracijski načrt. Posebno bo v tem pogledu važna razmejitev med gozdnimi in kmetijskimi površinami.

V obalnem pasu bomo zemljišča, ki so primerna za pogozditev, posadili deloma s sadnim drevjem (gospodarsko pogozdovanje). V ta namen bo gozdarstvo v večji meri kakor do sedaj sodelovalo s kmetijskimi organizacijami in prispevalo več materialnih in finančnih sredstev.

Večjo skrb bo treba posvetiti tudi varstvu in urejanju gozdov.

Za dosego predvidenih ciljev in izvedbo postavljenih nalog bo treba v razdobju od 1957 do 1961 investirati v gozdarstvo približno milijardo dinarjev, kar predstavlja 4 % več kot v prejšnjem petletnem razdobju. Največji del investicij in sicer okrog 42 %, bo potrebnih za izvajanje nalog, ki so splošnega pomena, to je za pogozdovanje Krasa in za urejanje hudournikov v Istri. Od preostalih investicij bo nad polovico porabljenih za gradnjo gozdnih cest v premalo odprta gorska in planinska gozdna področja.

V zasebnih gozdovih je potrebno izboljšati gospodarjenje s krepitvijo gozdarske službe pri zadrugah, zadružnih poslovnih zvezah in občinskih ljudskih odborih. Zadružne organizacije, v katerih bodo združeni privatni gozdni posestniki, bodo omogočile organizirano strokovno gojenje in izkoriščanje gozdov ter obvladovanje sečnje kljub razdrobljenosti zasebnih gozdov.

IX. Poglavlje

Gradbeništvo

Splošni razvoj gospodarstva bo omogočil napredek tudi v gradbeništvu. Predvidena je tudi polmontažna in montažna gradnja, ki se do sedaj še ni uveljavila zaradi preslabe industrializacije gradbeništva. Vse to bo izvedeno vmejah možnosti. Ta novi sistem gradnje bo upoštevan posebno pri pritlični in enonadstropni stanovanjski gradnji, kar je vsaj za sedaj razumljivo tudi iz konstrukcijskih ozirov.

Poleg družbenega standarda bodo pospeševane melioracije, energetika in modernizacija prometa. Obseg gradbenih del bo povečan v letu 1961 za 48 % v primerjavi z letom 1956. Celotni napredek gradbeništva bo odvisen od nameravanega pospeševanja industrije gradbenega materiala in proizvodnje gradbenih elementov. Mehanična oprema gradbeništva mora doseči v tem planskem razdobju vsaj dvakrat večjo vrednost. Tako bo dosežen koeficient opremljenosti 0,40. Gradbeno obrtništvo sodeluje sedaj v obsegu gradbene realizacije z okrog 40 % pri visokih gradnjah, zato bo tudi gradbeno obrt nujno potrebno modernizirati, posebno še v zvezi s predvideno industrializacijo gradbene proizvodnje in z montažno gradnjo. Kvalificirana delovna sila bo tako vedno bolj pomembna. Mehanizacija dela pa bo v možnih mejah povzročila zmanjšanje števila nekvalificiranega delavstva. Potrebno bo skrbeti tudi za neprekinjeno dobavo gradiva in finančnih sredstev. Investicijska politika bo preorientirana v korist družbenega standarda. Obseg gradbenih del je znašal za vse gradbeništvo v 1956 letu 1785 milijonov dinarjev, v letu 1961 pa

bo znašal 2650 milijonov, kar je za 865 milijonov dinarjev več bruto proizvodnje. Obseg gradenj za družbeni standard je znašal v 1956 letu 678 milijonov dinarjev ali 38 % celotne gradbene realizacije, v letu 1961 pa bo znašal 1484 milijonov dinarjev ali 56 % vseh gradbenih del.

Glede povprečne produktivnosti dela ali gradbene storilnosti na enega zaposlenega ugotavljamo naslednje: v letu 1956 je znašala povprečna storilnost enega zaposlenega 950.000 dinarjev, v letu 1961 pa bo znašala 1.300.000 dinarjev. Predpogoj pa je zadostna mehanizacija gradbeništva. Primerjati moremo gradbeno storilnost danes pri gradnji pristanišča v Kopru, kjer pade na enega zaposlenega 2 do 2,5 milijona letne realizacije. To je posledica relativno močne mehanizacije, kjer pripada večji delež gradbene storilnosti strojem (drobilci, mešalci betona in vodno-blatna črpalka).

Zaposlitev v zgoraj podani bruto proizvodnji je znašala v 1956 letu 1875 oseb, v letu 1961 pa bo znašala 2040 oseb. V kolikor pa mehanizacije ne bi izpopolnili, kakor je predvideno, bi bilo število zaposlenih v letu 1961 za približno 400 oseb večje, kakor je bilo v letu 1956. Glede porasta družbenega proizvoda za vse gradbeništvo in deleža na enega zaposlenega je omeniti sledeče: v letu 1956 je znašal družbeni proizvod 744,4 milijonov dinarjev, v letu 1961 pa bo znašal 111,54 milijonov dinarjev. Vrednost družbenega proizvoda na enega zaposlenega pa je znašala v 1956 letu 399.000, v letu 1961 pa bo znašala 545.000 dinarjev ali 36,4 % več.

Porast družbenega proizvoda bo precejšen tudi na enega zaposlenega, kar bo posledica povečane mehanizacije in izboljšane organizacije dela. Glede proizvajalcev bi omenili, da bodo domača podjetja v večji meri udeležena pri delih, kot so bila do sedaj; domača podjetja so izvršila v letu 1956 za 678,4 milijonov dinarjev gradbenih del, v letu 1961 pa bodo izvršila za 1.350 milijonov dinarjev, kar je za 97 % več. Zunanja podjetja so izvršila v letu 1956 za 1106 milijonov, v letu 1961 pa bodo izvršila za 1300 milijonov gradbenih del, kar je za 17 % več kakor v letu 1956.

Glede obratnih sredstev bi omenili, da bodo znašala v 1961 letu 130 milijonov, osnovna sredstva pa bodo povečana za 250 milijonov. Narodni dohodek, ki je znašal v 1956 letu 685,5 milijonov, bo znašal v 1961 letu 991,8 milijonov dinarjev ali 44 % več. Delež narodnega dohodka na enega zaposlenega je znašal v 1956 letu 368.000 din, v letu 1961 pa bo znašal 480.000 din ali za 30 % več. Delež narodnega dohodka na enega zaposlenega je znašal v 1956 letu 368.000 din, v letu 1961

pa bo znašal 480.000 din ali za 30 % več. Narodni dohodek bo povečan s povečano mehanizacijo v gradbeništvu in z uporabo kompleksnejšega načina gradnje.

Glede perspektive bo treba stremeti za tem, da izvršujejo projekte poklicni strokovnjaki in pooblaščenji projektanti. V nadaljnjem bo potrebno okrepiti nadzor nad tehnično in ekonomsko izvedbo gradnje po projektu. V letu 1961 je predvideno, da bo znašala realizacija v koprskem »Projektu«, ki je danes edina projektantska ustanova v okraju, 35 do 40 milijonov dinarjev. V bodoče bodo morali posvečati več pozornosti ekonomičnosti gradnje že pri samem projektiranju. Tukaj bodo morali skrbeti za sodobnejšo gradnjo že v sami zasnovi projektov, sodelovati bodo morali z industrijo gradbenega materiala in gradbenih elementov ter z operativno sploh. Potrebno

bo organizirati tekmovanje med projektantskimi organizacijami in poedinci, posebno pri projektiranju večjih objektov s pomočjo javnih natečajev. Potrebno bo uvajati tudi tipizirane elemente v gradbeništvu, posebno v stanovanjski izgradnji. Tipizirane projekte pa bo treba prilagoditi lokalnim razmeram.

X. Poglavje

Promet

Skladno z razvojem celotnega gospodarstva v okraju bo potrebno v bodočem razdobju zaradi večje izmenjave blaga in povečanega obsega potniškega ter tranzitnega prometa znatno povečati tudi vse vrste prometnih uslug.

Po posameznih strokah bodo prometne usluge leta 1961 v primerjavi z letom 1956 predvidoma porasle takole:

	Indeks	Struktura
	1961 1956	v letu 1961
Promet skupaj	255	100
— železniški promet	134	20,7
— pomorski promet	282	44,4
— cestni promet	485	32,6
— poštni promet	166	2,3

V pomorskem prometu je predvideno povečanje prevoza blaga na dolgi plovbi za 163 %, v obalni plovbi pa za 128 %, medtem ko bodo potniški promet in pristaniške usluge v glavnem na novo uvedeni.

V cestnem prometu predvidevamo povečanje prevoza blaga za 462 %, prevoza potnikov za 193 % in uslužnostnih storitev za 34 %.

Da bi lahko izvedli predvideni obseg prometnih uslug, bo potrebno povečati prevozne zmogljivosti. Gospodarske organizacije bodo morale zagotoviti nemoten prevoz blaga in kulturnen ter udoben prevoz potnikov tudi v času izrednih obremenitev. Zato bo potrebno boljše vsklajevanje dela med posameznimi strokami prometa, v cestnem prometu pa tudi med posameznimi podjetji.

Za razširitev in zamenjavo dotrajanih naprav v prometu bodo potrebna precejšnja investicijska vlaganja, s katerimi bi zagotovili predvideni obseg uslug. Skupno bi bilo potrebnih 18 milijard 700 milijonov dinarjev bruto investicij. Od tega bo odpadlo na pomorski promet 87 %, na cestni promet 11 % in na poštni promet 2 %.

V pomorskem prometu bomo predvidoma porabili 88 % investicij za povečanje plovnih objektov za dolgo in veliko obalno plovbo, 1 % za povečanje zmogljivosti v potniškem prometu, 11 % za gradnjo in opremo novega pristanišča v Kopru in 1 % za popravila ostalih pomolov ter manjšega dela naravne obale.

V cestnem prometu naj bi šlo 61 % investicij za povečanje pre-

voznih sredstev, 12 % za razširitev garaž in boljše opremo remontnih delavnic, 27,0 % pa za gradnjo in rekonstrukcijo cest.

V poštnem prometu bo porabljenih 34 % predvidenih investicij za gradnjo upravne stavbe in za rekonstrukcijo ostalih poštnih prostorov, 66 % pa za razširitev in modernizacijo telefonskih in telegrafskih naprav in opreme.

Za predvideno povečanje tranzitnega prometa na železnici bo treba zagotoviti boljše vzdrževanje prog in železniških naprav. V zvezi s predvidenim naglim razvojem gospodarstva na obalnem področju in zaradi novega pristanišča v Kopru bo nujno potrebna povezava tega področja z železniško mrežo. Zato naj bi se v perspektivnem razdobju izvedla vsa pripravljala dela za gradnjo železnice Hrpelje—Koper.

V pomorskem prometu bo potrebno, poleg povečanja plovnih objektov in pomorskih uslug v dolgi plovbi, bolj razvijati mali obalni promet, zlasti potniški. To narekuje nadaljnji razvoj gospodarstva in turizma. Zato bo potrebno vključiti koprsko območje v redne in turistične linije na Jadranu, s čimer bi se delno razbremenil lokalni avtobusni promet.

Predvidena izgradnja koprškega pristanišča s 400 m operativne obale bo omogočila vključitev tega pristanišča v prekomorski promet, s čimer se bo to področje gospodarsko hitreje razvijalo. V veliki meri pa bo to omogočilo tudi razbremenitev našega najvažnejšega izvozno-uvoznega pri-

stanišča na Reki, kar bo velikega pomena za jugoslovansko gospodarstvo.

V cestnem prometu bo treba posvetiti večjo skrb tesnejši povezavi med pomorskim in železniškim prometom, zlasti v času večjih obremenitev v potniškem prometu. S predvidenim povečanjem prevoznih sredstev in z dobrim vsklajevanjem prometa, se bo zagotovil reden in kulturn prevoz potnikov tudi v turističnih sezonah. V skladu s tem bo treba redno in vestno vzdrževati vozila, s čimer bomo zagotovili povečanje prometnih uslug z relativno manjšim vlaganjem sredstev. V turističnih središčih bo treba uvesti servisne delavnice za manjša tekoča popravila potniških vozil.

Predvideni povečani obseg prometnih storitev v cestnem prometu se bo odvijal pretežno na obalnem področju in na glavni cesti Koper—Ljubljana. Po tej cesti se bo poleg povečanega blagovnega prometa močno razvijal tudi redni potniški in turistični promet. Da bi brkinsko področje povezali s potrošnimi središči v okraju in s tem ustvarili pogoje, da se ta predel gospodarsko okrepi, bo treba dograditi brkinsko cesto.

Zaradi varnosti prometa bo potrebno v nekaterih industrijskih središčih urediti steze za pešce.

Stanje obstoječih cest bo treba izboljšati, za kar bo treba izvesti nekatere rekonstrukcije in posvetiti več pozornosti boljšemu vzdrževanju.

V PTT prometu bo potrebno izboljšati sredstva za zvezo in uvesti avtomatizacijo telefonije v vseh večjih središčih okraja. Tudi telegrafsko službo bo potrebno postopoma avtomatizirati. S povečanjem števila poštnih uradov, z dograditvijo poštnega poslopja v Kopru ter z rekonstrukcijami ostalih poštnih prostorov in z izpopolnitvijo opreme bo mogoče skrajšati čas pri prevozu pošiljk in povečati storilnost dela.

Zaradi znatnega porasta prometnih uslug se bo tudi zaposlenost v prometu precej povečala, vendar v manjšem obsegu, kot je predvideni porast uslug. Modernizacija prevoznih zmogljivosti in boljša opremljenost prometnih delavnic, boljša organizacija dela ter večje zanimanje proizvajalcev za dviganje produktivnosti — vse to bo omogočilo povečanje produktivnosti dela povprečno za približno 6,2 % na leto. V prihodnjem razdobju naj bi podjetja posvetila večjo pozornost dviganju strokovnosti delovne sile, pred katero se postavljajo v tem pogledu vedno večje zahteve. To bo potrebno in strokovne uslužbenice, z dosledgoče doseči z uvajanjem tečajev za nižji strokovni kader, z dopolnilnimi predavanji za srednje

nejšim štipendiranjem srednje in visoko strokovnih uslužbencev, kakor tudi z drugimi priložnostnimi metodami.

XI. Poglavlje

Trgovina

V razdobju od 1957 do 1961 leta se bo povečal promet v trgo-

	1956	1961	Indeks	Povprečno letno povečanje
Trgovina na drobno	5.415	9.531	176	12 %
Trgovina na debelo	5.979	8.072	135	6 %
Zunanja trgovina	7.702	11.000	143	7 %
Trgovina skupaj	19.096	28.603	150	9 %

Medtem ko predvidevamo, da bo celokupni promet trgovine na drobno naraščal povprečno letno za 12 %, bo promet v trgovini na debelo naraščal počasneje zaradi zmanjšanja števila posrednikov in širšega oskrbovanja trgovskih podjetij na drobno pri neposrednih proizvajalcih. Na promet trgovine na drobno bo posebno vplival porast turizma in vedno večji maloobmejni promet. Trgovska podjetja bodo morala skrbeti, da bodo imela v svojih prodajalnah večjo izbiro predmetov, namenjenih za turiste, kot so izdelki domače obrti, spominčki, razglednice in podobno. Prav tako bodo morala tista trgovska podjetja, ki prodajajo predmete, namenjene predvsem turistom, prilagoditi čas poslovanja potrebam turizma in uvesti dežurno službo tudi ob nedeljah in praznikih. Nadalje bodo morala trgovska podjetja povečati izbiro blaga v svojih prodajalnah, tako v kakovosti kakor tudi po številu izdelkov. S tem bodo trgovska podjetja tekstilne in obutvene stroke uspela bolj pritegniti domače potrošnike, ki se sedaj v veliki meri oskrbujejo s tekstilom, obutvijo, konfekcijskim blagom in drugimi podobnimi artikli iz Trsta.

Promet v trgovini na drobno ne bo naraščal enakomerno po strokah. Največji porast prometa, to je za 176 %, predvidevamo v trgovini z nafto in naftnimi derivati zaradi naraščajočega avtomobilskega prometa in maloobmejnega prometa. Zaradi vpliva moloobmejnega prometa in tudi turističnega prometa se bo v primerjavi z ostalimi strokami bolj povečal tudi promet v trgovini živilske stroke.

Da bo trgovska mreža sposobna opraviti blagovni promet, ki ga predvidevamo, bo treba vložiti več sredstev predvsem v preureditev in razširitev obstoječih prodajalnih ter za nabavo sodobne opreme. Preurediti in razširiti bo treba tretjino vseh prodajalnih, pri čemer mislimo predvsem na prodajalne živile v obalnem področju okraja, kakor tudi na prodajalne mešanega blaga na podeželju, ki

vini v skladu z gospodarskim razvojem in povečanjem kupne moči prebivalstva, ki bo nastopilo kot posledica povečanja števila prebivalstva in zaposlenih ter povečanja realnih plač.

Predvidevamo, da se bo promet trgovine po strokah povečal v primerjavi z letom 1956 v milijonih dinarjev takole:

oboje ne ustrezajo več današnjim potrebam. Prav tako bo potrebno skrbeti za ustanavljanje novih prodajalnih v tistih strokah, ki so že sedaj preobremenjene in v katerih predvidevamo tudi največji porast prometa, zlasti v živilski. Zaradi posebno velikega porasta prometa z nafto in naftnimi derivati bo potrebno postaviti tudi nove bencinske črpalke. Število prodajalnih z industrijskim blagom v glavnem ustreza potrebam in bo treba povečati le število prodajalnih mest za tobačne izdelke. V prihodnjem obdobju se bo število prodajalnih mest v poslovalnicah trgovskih podjetij povečalo za 12 %.

Občinski ljudski odbori bodo skupno s trgovinsko zbornico skrbeli za pravilno razmestitev trgovin in bodo za to izdelali planske trgovskega omrežja za svoje področje, pri čemer bo treba upoštevati potrebe potrošnikov in urbanistični razvoj. Pri gradnjah novih stanovanjskih zgradb je treba predvideti tudi prostore za nove trgovske lokale.

Da bi se mogel povečati blagovni promet normalno odvijati, bo treba v trgovini, razen povečanja števila prodajalnih mest zgraditi tudi nova skladišča, v skupni zmogljivosti okrog 215 vagonov. Poleg tega bo potrebno povečati število prevoznih sredstev v trgovini na drobno, da se bo omogočila tudi možnost dostave blaga na dom.

V prihodnjem razdobju bodo trgovska podjetja opremila svoje prodajalne s sodobno opremo in bodo zaradi tega lahko dosegla

— za razširitev in ureditev trgovske mreže na drobno	399 milijonov
— za ureditev skladišč	213 milijonov
— za nabavo prevoznih sredstev	350 milijonov
— za ostale investicije	80 milijonov

S k u p a j

1.042 milijonov

Sredstva bodo prispevala sama podjetja in občinski ljudski odbori, glede investicij pa se bodo podjetja udeležila natečajev iz sredstev višjih teritorialnih enot.

V razdobju do leta 1961 bo trgovska mreža našega okraja pri-

večji promet in izboljšale postrežbo.

Posebno skrb bo treba posvetiti odkupu in prometu s kmetijskimi pridelki, da se bo zagotovilo redno oskrbovanje potrošnih središč s temi proizvodi in da se bodo cene kmetijskih pridelkov pravilno oblikovale. Kmetijske zadruge bo treba organizacijsko-kadrovsko in materialno okrepiti, da bodo sposobne zajeti in posredovati potrošnikom celotne tržne viške v kmetijstvu. Zadruga naj se usmerja v čim večji meri k neposredni prodaji svojih artiklov potrošnikom in trgovskemu omrežju na drobno. Skrbeti je treba, da se bo število posrednikov zmanjšalo, še posebno v prometu s kmetijskimi pridelki. Z zmanjšanjem števila posrednikov v prometu s kmetijskimi pridelki in industrijskimi izdelki se bodo zmanjšali stroški posredovanja in se bo istočasno skrajšala pot blaga od proizvajalca do potrošnika. Trgovske organizacije bodo morale začeti s sklepanjem pogodb s kmetijskimi organizacijami vnaprej za proizvodnjo in dobavo določenih kmetijskih artiklov.

S takšnim neposrednim trgovanjem bodo trgovska podjetja na drobno bolj povezana s proizvodnimi podjetji. Zaradi tega bo treba nekoliko izpremeniti organizacijo trgovine na veliko. Potrošniki bodo lahko po potrošniških svetih in trgovskih podjetjih na drobno v večji meri vplivali na to, da bodo industrijska podjetja, ki proizvajajo blago za široko potrošnjo, izboljšala kvaliteto svojih izdelkov, da se bo povečala izbira in uredile cene blaga, označevala kvaliteta in izvršilo predhodno pakiranje. Proizvodna podjetja bodo v večjem obsegu odpirala lastne prodajalne in prodajne skladišča na debelo. Vse to bo omogočilo, da bodo proizvodna podjetja lahko v večji meri določala vnaprej maloprodajno ceno svojih izdelkov.

Predvidevamo, da bo potrebnih za odpiranje novih ter za rekonstrukcijo obstoječih prodajalnih, za nabavo nove opreme, za gradnjo skladišč ter za obnovo iztrošenih osnovnih sredstev v prihodnjem razdobju skoraj 1 milijardo 42 milijonov dinarjev bruto investicij, ki se bodo predvidoma uporabljala takole:

dobila nov kader prodajalcev iz Vajeniške šole v Gorici. Kvalifikacijska struktura zaposlenih v trgovini se bo spremenila v korist kvalificiranih delavcev in tudi s pomočjo tečajev za pre-kvalifikacijo trgovskih delavcev,

kakor tudi nadaljevalnih tečajev, ki jih vodi Okrajna trgovinska zbornica.

Ker je porast življenjskega standarda v bodočem radobju v veliki meri odvisen tudi od izboljšanja pri posredovanju blaga med proizvodnjo in potrošnjo, mora biti glavna naloga občinskih ljudskih odborov, trgovinske zbornice, združnih in družbenih organizacij, da bo trgovska mreža urejena in postrežba v trgovinskih podjetjih na takšni stopnji, ki je še posebno za turistična področja primerna. Pri tem bodo imeli posebno vlogo sami potrošniki, ki bodo po potrošniških svetih s svojimi predlogi pomagali odstranjevati napake in pomanjkljivosti.

V perspektivnem razdobju bo naloga Okrajne trgovinske zbornice in občinskih ljudskih odborov skrbeti za poživitev dela po-

Sektor	1956	1961	Indeks
— družbeni sektor	1.002	2.000	199,6
— združni sektor	176	—	—
— privatni sektor	100	288	288,0
Skupaj	1.278	2.288	179,0

K povečanju števila tujih turistov bodo v veliki meri prispevale terme v Portorožu, ki bodo v tem razdobju na novo zgrajene in bodo z zimskim kopališčem, ki bo sestavni del term, podaljšale turistično sezono. Predvidevamo, da bodo dosegle gostinsko gospodarske organizacije družbenega sektorja v letu 1961 promet v višini dveh milijard dinarjev.

Da bo mogoče doseči predvideni obseg gostinskega prometa in povečati dotok deviz od turizma, bo nujno potrebno povečati število ležišč v hotelih, kakor tudi v počitniških domovih in campingih. V hotelih bo potrebno povečati število postelj za 44 odstotkov ali od 1556 ležišč v letu 1956 na 2248 hotelskih ležišč v letu 1961. Okrog 250 hotelskih postelj bomo pridobili z novogradnjami nastanitvenih objektov v Portorožu in Postojni, za ostalih 442 postelj pa se bodo povečale nastanitvene zmogljivosti obstoječih hotelov in gostinskih podjetij. Okrog 60 postelj bomo pridobili v Portorožu z izpraznitvijo sob, ki so se v preteklem razdobju uporabljale za druge namene. Nadalje se bo povečalo število ležišč v weekend hišicah in campingih, ki so v upravljanju hotelov, za okrog 360 postelj. Za potrebe domačega turizma bo potrebno povečati število ležišč v počitniških domovih in campingih za okrog 2170. Prav tako bodo občinski ljudski odbori skrbeli, da se bo pridobilo nad 300 postelj z večjim angažiranjem privatnih sob.

V prihodnjem razdobju bo potrebno nastanitvene zmogljivosti v počitniških domovih in campingih bolje izkoristiti z izme-

trošniških in delavskih svetov in s tem za utrditev in razširitev družbene samouprave.

XII. Poglavje

Gostinstvo in turizem

Zaradi večjega števila tujih in domačih turistov ter naraščajočega maloobmejnega prometa in povečanja osebnih prejemkov prebivalstva bo predvidoma porastel promet v družbenem sektorju gostinstva za 100% v primerjavi z letom 1956, ali povprečno letno za 14%. Pri tem je treba upoštevati, da se bo povečal promet družbenega sektorja gostinstva za okrog 12%, ker bodo zadruga oddale svoje gostinske obrate.

Predvidevamo, da bo promet v gostinstvu do leta 1961 narasel v milijonih dinarjev takole:

njavo koristnikov in s tem omogočiti bivanje ob morju čim večjemu številu delovnih ljudi.

Pri pričakovanem dotoku domačih in tujih gostov ne bodo zadostovale obstoječe gostinsko-restavracijske zmogljivosti in bo treba vzporedno z preureditvami in novogradnjami nočnih objektov povečati tudi gostinsko-restavracijske sedeže, posebno v Postojni. Računamo, da se bodo v razdobju do leta 1961 povečale gostinsko-restavracijske zmogljivosti za okrog 2507 sedežev.

Zaradi predvidenega povečanja prebivalstva in zaposlenih bo treba povečati zmogljivost obratov družbene prehrane. S preureditvami obstoječih delavsko-uslužbenskih restavracij in menz se bo povečala zmogljivost teh obratov za okrog 60% ali za okrog 1500 obrokov dnevno, k čemur bo v znatni meri prispevala dograditev delavsko-uslužbenske restavracije v tovarni »Tomos«, kakor tudi ureditev nove delavsko-uslužbenske restavracije v Piranu. Poleg tega bodo občinski ljudski odbori z odmerjanjem nižjih pavšalov stimulirali gostišča in druge obrate, da bodo pripravljali hrano za abonente. Nadaljna naloga občinskih ljudskih odborov bo, da poskrbijo za ustanavljanje mlečnih restavracij.

Poleg povečanja nastanitvenih zmogljivosti bodo morala gostinska podjetja skrbeti tudi za povečanje števila obratov in naprav za razvedrilo gostov. Za podaljšanje turistične sezone bo potrebno znižati cene gostinskih uslug v času pred in po sezoni ter prirediti razne kulturne in športne prireditve.

Velikega pomena za poživitev turizma bodo »Primorske prireditve« kakor tudi razne regate, šahovske in druge športne prireditve.

Zaradi pričakovanega dotoka turistov in naraščajočega maloobmejnega prometa bo treba bolj skrbeti za ureditev gostinskih obratov na celotnem področju okraja. Nujno potrebno bo, da občinski ljudski odbori prispevajo več sredstev za ureditev in opremljanje gostinskih obratov na svojih področjih. Posebno skrb bo treba posvetiti ureditvi gostišč ob glavnih prometnih žilah in ureditvi buffetov na obmejnih blokih. Nadalje bo potrebno bolj skrbeti za redno obratovanje gostinskih obratov v gorskih področjih in ureditvi planinske postojanke. Planinska koča na Slavniku in postojanke na področju Snežnika, Nanosa in Javornika bodo služile za povezavo gorskega in obmorskega turizma. Avtoprevozniško podjetje »Slavnik« s turističnim uradom »Adria« bo skrbelo za prirejanje izletov za turiste v gorske predele, kakor tudi na izletniške točke, Socerb, Rižano in Lipico, katere bo prav tako treba urediti. Izlete bo treba prirejati za obisk svetovno znane Postojnske jame in tudi Škocjanske jame, ki privabljajo vedno več obiskovalcev.

V bodoče bo treba bolj skrbeti za uspešno propagando naših turističnih krajev doma in v inozemstvu. Izdajati bo treba vodiče in skrbeti za ponatis razglednic važnejših turističnih krajev. Bolj se bo treba posluževati propagandnih napisov kot uspešnega propagandnega sredstva. Tudi turistična društva se bodo morala usmeriti na aktivnejše propagandno delo.

V prihodnjem obdobju bo potrebno vlagati še več sredstev za ureditev komunalnih naprav, posebno bo treba skrbeti za ureditev kopališč v obalnem področju. Nujno bo treba urediti kopališče v Ankaranu, ki je zlasti ob nedeljah zaradi dotoka turistov iz Slovenije in Trsta izredno obremenjeno. Razširiti in preurediti bo treba kopališče v Portorožu in ga opremiti s športnimi napravami, kakor tudi zgraditi kopališče v Postojni.

Občinski ljudski odbori, komunalno uslužnostna podjetja in turistična društva bodo morali skrbeti za polepšanje zunanjega videza mest in krajev in čim večje površine zasaditi z zelenjem. Skrbeti bo treba za ureditev sprehajališč in parkov. Za ureditev kanalizacije in vodovodov bodo morali prispevati sredstva tudi investitorji počitniških domov. Prav tako bo treba stonje amortizacije in družbene dajatve počitniških domov postopno izenačevati z obveznostmi penzijskega gostinstva.

Zaradi povečanega avtomobilskega prometa bo treba povečati zmogljivost bencinskih črpalk v Portorožu in ob glavni cesti Postojna—Koper. Turistom bo treba omogočiti, da se bodo lahko posluževali uslug servisnih podjetij tudi ob nedeljah in praznikih in bo zato treba uvesti v servisnih delavnicah dežurno službo. Urediti bo treba parkirne prostore v Kopru, Piranu, Portorožu, Postojni, na obmejnih blokkih in v Divači. Zboljšati bo treba prometne zveze po morju med Koprom in Piranom ter Koprom in Ankaranom, kakor tudi s Trstom. Prav tako bo potrebno zboljšati prometno zvezo z Dalmacijo. V obalnem pomorskem prometu bo potrebno povečati število sedežev z nabavo novih plovnih objektov

in s pritegnitvijo linijske in turistične plovbe na naše področje.

V času sezone bo treba vzpostaviti nove avtomobilske zveze z ostalimi kraji Slovenije, zlasti z Gorenjsko. Avtoprevozna podjetja bodo morala skrbeti za čim udobnejši prevoz. Trgovska in obrtna podjetja morajo obratovalni čas prilagoditi potrebam turizma in povečati število prodajaln in obrtnih obratov ter jih sodobno urediti. V turističnih krajih bo treba razširiti omrežje prodajaln za izdelke domače obrti in za živila, kakor tudi omrežje uslužnostnih obratov.

Predvidevamo, da bodo znašale bruto investicije v gostinstvu v naslednjih petih letih približno milijardo 136 milijonov dinarjev, ki se bodo predvidoma uporabili za naslednje namene:

	v milijonih dinarjev
— za gradnjo novih nastanitvenih in restavracijskih objektov v Portorožu in Postojni	325
— za gradnjo term v Portorožu	200
— za elektrifikacijo ter delno ureditev notranjosti Škocjanskih jam	27
— za postavitev weekend hišic	80
— za obnovitev in razširitev že obstoječih hotelskih in restavracijskih zmogljivosti ter za postavitev gostišča ob Škocjanskih jamah, za ureditev buffetov ob glavnih prometnih cestah in na obmejnih blokkih, za nakup mehanizirane in ostale opreme	369
— za nadomestitev izrabljenih osnovnih sredstev	135
Skupaj bruto investicije	1.136

Sredstva za sodobnejšo ureditev gostinske mreže bodo prispevala sama podjetja in občinski ljudski odbori. Za povečanje nastanitvenih zmogljivosti, za izgradnjo term in za večje ureditve pa se bodo gostinska podjetja udeležila natečajev iz sredstev višjih teritorialnih enot.

Predvidevamo, da bo potrebno do leta 1961 v gostinstvu na novo zaposliti okrog 278 ljudi, ali 36 % več kakor v letu 1956. Kvalifikacijski sestav gostinskih delavcev se bo izboljšal s tečaji za prekvalifikacijo, ki jih bo prirejala Okrajna gostinska zbornica. Prav tako bo gostinska zbornica prirejala za vsako sezono seminarje sezonskih delavcev.

Gostinska podjetja in Okrajna gostinska zbornica morajo poskrbeti, da se bo postrežba v gostinstvu in odnos gostinskega osebja do gostov izboljšal. Nakup mehanizirane opreme bo omogočil, da bo promet na enega zaposlenega večji, ne da bi to škodovalo kvaliteti postrežbe.

XIII. Poglavlje

Obrt

Predviden razvoj gospodarstva bo omogočil, da se bo povečala kupna moč prebivalstva in v skladu s tem tudi osebna potrošnja. Ta razvoj bo vplival na povečanje potreb, zlasti po uslužnostnih obrtnih storitvah.

Obrtniki bi lahko zadostili naraščajočim potrebam samo v sodelovanju z drugimi gospodarskimi panogami. Industrijska podjetja bi morala opremiti svoje trgovine z delavnicami za vzdrževanje lastnih izdelkov. Potrebe po gradbenem materialu bi morala kriti predvsem industrijska in gradbena podjetja. Trgovina naj bi omogočila obrtnikom, da bi si lahko pravočasno in v zadostni meri nabavili nadomestne dele in ves potreben material, saj je od tega v veliki meri odvisna kvaliteta proizvodov. Ljudski odbori naj v sodelovanju s stanovanjskimi skupnostmi pospešijo ustanavljanje raznih servisov in delavnic za pomoč zaposlenim ženam in za vzdrževanje stanovanjskih zgradb. Industrijska podjetja naj pomagajo pri ustanavljanju obrtnih obratov zlasti tam, kjer živi večje število industrijskih delavcev.

Občinski ljudski odbori bodo morali posvetiti vso skrb za pospešeni razvoj in materialno krepitev, predvsem uslužnostne obrti. Zato bodo morali vlagati v obrt najmanj tista sredstva, ki se stekajo iz obrti v lokalne investicijske sklade.

Okrajna obrtna zbornica mora skupaj z občinskimi ljudskimi odbori skrbeti, da bo doseženo potrebno povečanje števila vajencev in sodelovati pri določanju za lokacije novih obrtnih obratov in pri sestavi investicijskih elaboratov.

Pri določanju obveznosti do družbene skupnosti v družbenem sektorju obrti morajo občinski ljudski odbori zagotoviti, da bodo te obveznosti stimulatивно vplivale na hitrejši razvoj, zlasti uslužnostne obrti.

V mejah gospodarskih smernic, ki jih nakazuje zvezni in republiški perspektivni plan ter v skladu z gospodarskim razvojem v našem okraju predvidevamo porast celotne obrtne dejavnosti od leta 1956 do 1961 za 73 %. Povprečni letni porast te dejavnosti pa bo znašal 11,6 %. V splošno-družbenem sektorju bo letni povprečni porast znašal 15,9 %, v zasebnem sektorju pa 3,2 %. V zadružni obrti se bo proizvodnja zmanjšala v tem obdobju za 50 %, ker bodo kmetijske zadruge v glavnem opustile vse tiste obrate, ki ne predelujejo kmetijskih pridelkov.

V splošno družbenem sektorju se bodo povečale storitve uslužnostne obrti povprečno za 12,2 % letno. Največji napredek v tem perspektivnem razdobju bodo dosegle naslednje stroke uslužnostne obrti: kovinska za 91 %, elektrotehnična 74 %, gradbena 84 % in predelovanje lesa 83 %. V proizvodni obrti se bo povečala proizvodnja povprečno za 19,2 letno. Tako velik porast proizvodnje odpade v glavnem na kovinsko stroko, saj bo predvidoma povečala proizvodnjo do leta 1961 za 785 %; v lesni stroki predvidevamo porast proizvodnje za 101 %.

V celotni obrti predvidevamo povečanje produktivnosti dela povprečno za 6,1 % letno, v splošno družbenem sektorju obrti pa za 8 % letno. To povečanje produktivnosti dela nam prikazuje naslednja tabela:

	1956	1961	Indeks	Povprečen letni porast
Družbeni bruto proizvod na 1 zaposlenega	969	1.238	127	5,0
Narodni dohodek na 1 zaposlenega	264	355	134	6,1
Družbeni bruto proizvod na 1 zaposlenega v splošno družbenem sektorju obrti	1.169	1.511	129	5,3
Narodni dohodek na 1 zaposlenega v splošno družbenem sektorju	313	500	159	9,8

Da bo dosežen predvideni napredek v obrti, bo treba usposobiti 68 novih obrtnih delavnic s 4892 m² površine in povečati število zaposlenih za 35 %. Vsako leto bo treba usposobiti okrog 186 novih obrtnih delavnic. To bomo lahko dosegli, če bodo obrtni obrati letno sprejeli v uk po 76 vajencev več kot doslej. Od navedenega števila novih obrtnikov se bo predvidoma zaposlilo v obrti splošno družbenega sektorja 85 % in v zasebnem sektorju 15 %. Tako se bo letno povečalo število zaposlenih v celotni obrti povprečno 6,2 %; od tega v splošno družbenem sektorju za 10,1 % in v zasebnem za 3 %. V združenem sektorju pa se bo število zaposlenih zmanjšalo v tem obdobju za 61 %.

V letu 1956 so bili zaposleni povprečno 3 obrtniki v enem obrtnem obratu. Do leta 1961 bo hitreje naraščalo število zaposlenih v obrti kot število obratov in to na račun ustanavljanja servisnih delavnic, ki naj bi poslovale v paviljonskih prostorih. Tako bodo leta 1961 povprečno 4 obrtni delavci zaposleni v enem obrtnem obratu.

Glede na to, da imamo v našem okraju mnogo kmečke delovne sile, ki je v zimskem času malo zaposlena, je potrebno, da se razširi domača obrt.

Zasebno obrt bo treba razvijati predvsem na podeželju zaradi naraščanja potreb po osebnih uslugah, zlasti iz čevljarske, krojaške in podobnih strok. Ljudski odbori naj bi ta razvoj omogočili z dajanjem potrebnih olajšav pri ustanavljanju deficitnih obrti; pri določanju družbenih obveznosti naj bi upoštevali zmogljivost delavnice, odnosno obrtnika.

V prihodnjem obdobju bo treba povečati osnovna sredstva v obrti za 113 % in obratna sredstva za 65 %. To povečanje bomo lahko dosegli, če bomo vložili 731 milijonov bruto investicijskih sredstev, in sicer 75 % za osnovna in 25 % za obratna sredstva. Od skupnih investicij za osnovna sredstva bo padlo na uslužnostno obrt 58 % in na proizvodno obrt 42 %. Od obratnih sredstev pa na uslužnostno 17 % in na proizvodno obrt 83 %.

Investicijska sredstva in celotno politiko razvoja obrti bo treba usmeriti v dograditev začelih obratov in za konsolidacijo že obstoječih. Potrebno bo zgraditi pavilionske prostore, v katerih naj bi predvsem poslovale servisne delavnice. Mnoge sedanje prostore bo treba izboljšati in zamenjati zastarelo in že iztrošeno opremo. Tudi proces dela bo treba izboljšati z boljšo izrabo proizvodnih zmogljivosti, večjim varčevanjem z materialom in boljšo organizacijo dela. Za izboljšanje strokovnega sestava delovne sile bo treba tudi v bo-

doče prirejati strokovne tečaje, kjer si bodo mojstri in pomočniki izpopolnjevali znanje in se seznanjali s sodobnimi tehničnimi pridobitvami. Sedanje šolske zmogljivosti za šolanje obrtniškega kadra bo treba povečati tako, da se bodo sedanji šolski prostori izboljšali in ustanovile potrebne delavnice za praktični pouk.

XIV. Poglavlje

Komunalna dejavnost

Nagel razvoj gospodarstva v okraju Koper v preteklem razdobju in predvideni razvoj gospodarstva v razdobju 1957 do 1961 nujno terjata vzporédno usposobitev zmogljivosti komunalnih podjetij potrebam prebivalstva. Najbolj pereče vprašanje večine gospodarskih organizacij komunalnih dejavnosti je iztrošenost osnovnih sredstev. Zato bo potrebno posvetiti vso skrb rekonstrukcijam, zlasti v pekarnah in obnovi omrežja Rižanskega vodovoda, katerega zmogljivost je zaradi naglega gospodarskega razvoja v obalnem področju postala nezadostna. Potrebno pa bo tudi modernizirati kinematografska podjetja z uvajanjem sodobne cinemascopske tehnike in drugih tehničnih izsledkov. Nujno je treba v prihodnjem razdobju zgraditi nove uslužnostne klavnice za obalno področje in področje Sežane, saj so sedanji tovrstni obrati po higienskih prilikah in tudi po zmogljivosti nezadostni. Z navedenimi deli je treba pričeti čimprej.

Predvidevamo, da se bodo najbolj povečale zmogljivosti pekarn in to za dvakrat in zmogljivosti vodovoda za 73 %. Zmogljivosti kinopodjetij bodo porastle za 23 odstotkov, medtem ko bodo plinarne in pralnica ostale pri enakih zmogljivostih.

Na osnovi predvidenega povečanja zmogljivosti računamo, da se bo povečal obseg proizvodnje in uslug v komunalni dejavnosti do take mere, da bodo krite potrebe prebivalstva in drugih vrst potrošnikov. Te potrebe bodo v prihodnjem razdobju precej narasle zaradi povečanja števila zaposlenih in zaradi porasta prebivalstva, kakor tudi zaradi pričakovanega dviga osebne potrošnje. Na dvig potreb in s tem na povečanje proizvodnje v pekarnah pa bo med drugim vplivalo stalno naraščanje turistične in gostinske dejavnosti na področju okraja. Pralnica in kopalnica v Kopru bo s konsolidacijo svojega poslovanja in ureditvijo potrošnikom dostopnih tarif povečala obseg pralnih in čistilnih uslug za preko 360 %, medtem ko bo proizvodnja plina nazadovala zaradi ukinitve plinarne v Piranu in zaradi iztrošenosti omrežja ter priključkov v Izoli.

Izkoriščanje obstoječih zmogljivosti se bo zelo povečalo, če računamo zmogljivost v eni izmeni, in sicer najbolj v Pralnici in kopalnici Koper, v kinopodjetjih in pekarnah.

Predvidevamo, da se bo realizacija v prihodnjem razdobju povečala za 106 %, družbeni proizvod za 141 %, narodni dohodek pa za 149 %. To bo rezultat povečanja obsega uslug komunalnih podjetij. Nadalje bodo klavne uslugе, ki so jih doslej opravljala obrtna podjetja, zajete v komunalni dejavnosti; porast pa predvidevamo tudi s povečanjem prodaje kruha in s povečanjem števila kino obiskovalcev.

Obratna sredstva se bodo povečala za 32 milijonov 74 tisoč dinarjev ali za 95 % in to predvsem zaradi novih klavnic in razširjene proizvodnje pekarn. Obratna sredstva se bodo povečala v manjši meri, kot je porastel obseg proizvodnje in uslug, ker se bodo obratni fondi bolje izkoriščali kot doslej.

Število zaposlenih se bo povečalo za 145 oseb ali 70 %. Porast predvidevamo v vseh strokah razen pri plinarnah. Za novo delovno silo bodo morala podjetja predvideti in najti stanovanja, kar pa vselej ne bo možno, in si naj podjetja zato priskrbijo ljudi iz svojega najbližjega zaledja.

Računamo, da bo z izboljšanjem organizacije dela, z uvedbo racionalnejših pekarskih peči in boljše opreme, z boljšim izkoriščanjem zmogljivosti in z večjim varčevanjem pri materialu porastla produktivnost dela za 28 %.

Za doseg vseh teh ciljev pa bo potrebno vložiti v komunalno dejavnost 433 milijonov 800 tisoč dinarjev bruto investicij in to največ za rekonstrukcijo vodovoda in pekarn. Predvidevamo, da bodo te investicije financirane 39,9 % iz lastnih sredstev, 26,7 % iz lokalnih investicijskih skladov in 33,4 % iz ostalih virov. Zlasti bo potrebno, da ljudski odbori posvetijo pri svoji investicijski politiki vso skrb rekonstrukciji pekarn in Rižanskega vodovoda; zgraditi pa bo treba tudi dve uslužnostni pekarni in modernizirati kinodvorane.

XV. Poglavlje

Časopisno-založniška dejavnost

Časopisno-založniško podjetje »Primorski tisk« Koper bo v prihodnjem razdobju v celoti rekonstruiralo svojo tiskarno in upravno poslopje. Predvidena sredstva znašajo 107,6 milijonov dinarjev, pri čemer bo podjetje prispevalo preko polovico sredstev iz lastnih skladov.

Na tej osnovi predvidevamo, da bo podjetje moglo pretežni del svoje dejavnosti usmeriti na gra-

fično dejavnost in s tem zmanjšati delež trgovskih poslov v celotni realizaciji podjetja. Računamo, da se bo realizacija podjetja do leta 1961 povečala za 15% v primerjavi z letom 1956. Družbeni proizvod se bo v istem času povečal za 75%, narodni dohodek pa za 80%. Na enega zaposlenega bo v letu 1961 prišlo 24% več družbenega proizvoda in 27% več narodnega dohodka kot v letu 1956. Na tej osnovi računamo, da se bo produktivnost dela dvigni-

la za 27 odstotkov. Dejanski porast produktivnosti dela bo mnogo večji, ker je v letu 1956 bil družbeni proizvod zaradi konjunkturnih kupcij sorazmerno zelo visok, kar pa ni bil izraz visoke produktivnosti dela.

Za doseg predvidenih ciljev bo moralo podjetje izboljšati organizacijo dela, maksimalno izkoriščati svoje zmogljivosti, pridobiti strokovno delovno silo in povečati ter razširiti svoje komercialne stike.

ČETRTI DEL

UKREPI ZA REALIZACIJO PLANA

XV. Poglavlje

Krepitev socialističnih odnosov

Za uspešno izvrševanje nalog ter plana je potrebno dosledno izvajanje nagrajevanja po socialističnem načelu na osnovi koristno vložnega dela. V ta namen bo potrebno razširiti obseg nagrajevanja po normah in prilagoditi premijske pravilnike nadpovprečnim rezultatom naporov delavcev in uslužbencev. Zaradi pravilne usmerjenosti delovnega kolektiva na celotni ekonomski uspeh podjetja ali obrata, bo potrebno osebne dohodke članov kolektiva bolj povezovati s čistim dohodkom, ki ga gospodarska organizacija doseže v teku enega leta. Ta načela v nagrajevanju bodo tudi vplivala na hitrejšo povečevanje storilnosti dela, na racionalnejše izkoriščanje surovin ter reprodukcijskega materiala in skrbnejše upravljanje z osnovnimi ter obratnimi sredstvi.

Temelj socialistične izgradnje je v razvijanju socialističnih družbenih odnosov preko družbenega samoupravljanja v gospodarskih organizacijah, ustanovah in ljudskih odborih. Posebno pomoč in skrb bo treba posvečati organom delavskega samoupravljanja pri novoustanovljenih gospodarskih organizacijah. Koristne pobude delovnih ljudi bo treba bolj upoštevati in jih razvijati z zagotovitvijo potrebne materialne osnove. Za uspešno izvajanje nalog tega plana bo potrebno pritegniti čim več državljanov k sodelovanju pri organih družbenega upravljanja.

Pri nadaljnjem razvoju delavskega samoupravljanja v gospodarstvu in v skladu z razvojem komunalnega sistema bodo morala gospodarska združenja in zbornice mnogo bolj načrtno delati za napredek proizvodnje, za uvajanje in razvoj kooperacije in za urejanje tržišča. Potrebno bo izboljšati sestavo teh organov z vključevanjem naprednih delavcev iz proizvodnje. S tem se bodo še bolj povezali z gospodarskimi

organizacijami in uspešneje reševali skupne probleme v interesu razvoja družbenih odnosov.

Široka kooperacija kmetijskih zadrug s privatnimi kmetijskimi proizvajalci bo znatno okrepila socialistične odnose v kmetijstvu. V obalnem področju so dani pogoji, da se vsi privatni kmetovalci vključijo v ekonomsko kooperacijo z zadrugami, kar bo znatno povečalo dohodek tako zasebnikov kakor tudi družbe.

Vsi organi družbene skupnosti kot so okrajni in občinski ljudski odbori, zbornice, združenja proizvajalcev in sindikati morajo povezovati in usmerjati aktivnost gospodarskih organizacij v skladu z nalogami, ki so postavljena s tem planom.

XVI. Poglavlje

Ukrepi za izpolnitev tega plana

1. Okrajni ljudski odbor in občinski ljudski odbori ter njihovi organi morajo s svojimi družbenimi plani, odloki in drugimi predpisi ter pri upravljanju z družbenimi skladi in ostalimi sredstvi, kakor tudi pri izdajanju raznih ukrepov, za katere so pooblašteni, predvsem uresničevati cilje perspektivnega plana.

2. Gospodarske organizacije morajo pri svojem celotnem poslovanju uresničevati cilje in naloge perspektivnega plana in se ravnati po njegovih smernicah. Zato naj gospodarske organizacije na zasedanjih delavskih svetov sprejmejo perspektivne plane svojega razvoja, kar jim bo olajšalo sestavo letnih gospodarskih planov, ki so obvezni za gospodarsko organizacijo.

3. Okrajni ljudski odbor bo za izvajanje tega plana izdal vsako leto letni družbeni plan, s katerim se bodo razporejala sredstva, ki mu pripadajo, v skladu s smernicami tega plana.

4. Družbeni plani gospodarskega razvoja občin za razdobje od 1957 do 1961. leta morajo biti v skladu s tem planom. Občinski perspektivni plani morajo kon-

kretizirati cilje in ukrepe tako, da bodo predstavljali konkretne naloge in obveze za vse organe, gospodarske in negospodarske organizacije, kakor tudi za državljanje, ki prebivajo na področju občine. Dinamika ustvarjanja ciljev perspektivnega plana občin v letnih družbenih planih mora biti vsklajena z letnim družbenim planom okraja.

5. Za vse objekte, ki so predvideni s tem planom, je treba izdelati investicijske programe, v katerih bo dobro preštudirana potreba in sunkcionalnost, kakor tudi drugi elementi, ki vplivajo na družbeno korist, na velikost in stroške objekta. Pri tem se mora v celoti stremeti za tem, predvsem pri izbiri materialov, konstrukcij in načina opremljenosti, da se zagotovi čim cenejša izvedba po pogojih sodobnih normativov.

6. V perspektivnem razdobju je treba kompleksno proučiti in izdelati osnove za reševanje nekaterih važnejših problemov, ki se bodo pričeli reševati v nadaljnjem razdobju, kakor je na primer celotna preskrba kraškega področja z vodo in vpliv hidrocentrale Osp na gospodarstvo Krasa.

Potrebno je izdelati urbanistične plane za vsa mesta, kakor tudi načelno rešiti vprašanje prostorninskega koriščenja obalnega pasu.

7. Zavod za planiranje in ostali organi Okrajnega ljudskega odbora morajo spremljati izvajanje perspektivnega plana in periodično obveščati Okrajni ljudski odbor o izpolnjevanju tega plana. V primeru potrebe morajo predlagati naknadne ukrepe, ki bi bili potrebni za izpolnitev perspektivnega, odnosno letnih družbenih planov.

XVII. Poglavlje

Zaključni odredbi

1. Elaborat Zavoda za planiranje OLO Koper »Dokumentacija« k družbenemu planu gospodarskega razvoja okraja Koper za razdobje od 1957 do 1961. leta v sedmih zvezkih, ki vsebuje detaljnijo obdelavo ciljev in nalog tega plana, predstavlja priložnost tega plana.

2. Ta plan stopi v veljavo z dnem objave v »Uradnem vestniku OLO Koper«. Gospodarski odnosi in rezultati, ki so bili doseženi na podlagi družbenega plana za leto 1957, se štejejo v izpolnitev tega plana.

Št. 6731/1

Koper, 6. junija 1958.

Predsednik OLO
Albin Duje

Register

gospodarskih in združnih organizacij

Reg b I 184/2

Naziv podjetja:

**SPORT-TURIST
PORTOROŽ**

Na podlagi odločbe Občinskega ljudskega odbora Piran z dne 31. I. 1957, št. 01/1-418/2, v zvezi s potrdilom Okrožnega javnega tožilstva v Kopru z dne 12. novembra 1957, št. Ktr. II — 1/57-56, se to podjetje pripoji Upravi komunalne dejavnosti v Piranu ter zato izbriše v registru gospodarskih organizacij.

Reg b I 107/2

Naziv podjetja:

**PEKARNA CENTER
LJUBLJANA**

Naziv poslovalnice:
PEKARNA CENTER, LJUBLJANA
Podružnica Izola
Poslovalnica — podružnica Izola se izbriše iz registra gospodarskih organizacij zaradi prenehanja poslovanja.

Reg b I 153/3

Naziv podjetja:

**REMONTNO GRADBENO PODJETJE
V LIKVIDACIJI
PORTOROŽ**

Novi likvidator podjetja je:
DARINKA SIARD.
Izbriše se:
Mario Kovačič, bivši likvidator.

Reg b I 88/3

Naziv podjetja:

**SPLOŠNO OBRATNO PODJETJE
»ZVEZDA« V LIKVIDACIJI
PIRAN**

Novi likvidator podjetja je:
DARINKA SIARD.
Izbrišejo se člani dosedanje likvidacijske komisije:
Franc Balanč,
Miran Poženel,
Mario Kovačič.

Reg b I 77/2

Naziv podjetja:

**KARTONAŽA V IZGRADNJI
KOPER**

Po predlogu Okrajnega ljudskega odbora v Kopru z dne 11. februarja 1957 se podjetje po členu 19 Uredbe o ustanavljanju podjetij in obrtov (Ur. list FLRJ, št. 51/53) izbriše.

Reg b I 76/2

Naziv podjetja:

**STEKLARNA V IZGRADNJI
PIRAN**

Po predlogu Okrajnega ljudskega odbora z dne 11. II. -957 se podjetje po čl. 19 Uredbe o ustanavljanju podjetij in obrtov izbriše.

Reg b III 87/1

Naziv podjetja:

**»CENTROŠPED« MEDJUNARODNA
ŠPEDICIJA I TRANSPORTI
ZAGREB**

Naziv poslovalnice:
»CENTROŠPED« ZAGREB
Ispostava v Sežani.
Poslovni predmet:
Opravljanje špedicijskih poslov in manipulacije z blagom, ki spada v njen delokrog.
Ime šefa ispostave:
Josip TOMAŠEV.
Ispostavo je ustanovil:
Delavski svet podjetja »Centrošped« Zagreb, dne 5. I. 1957.
Dovoljenje za delo je izdal:
ObLO Sežana dne 13. maja 1957, št. 03/2-1177/57.
Pravice poslovalnice:
Urejeno v pravih in pogodbi.

Reg b I 71/8

Naziv podjetja:

**»PARTIZANKA« TOVARNA ZA PRE-
DELAVO PLASTIČNIH MAS IN IZ-
DELAVO ŠČETK IN ČOPIČEV
KOPER**

Na osnovi odločbe Občinskega ljudskega odbora Koper z dne 14. V. 1957, št. 04-3242/3, se prisilna uprava tega podjetja izbriše.
Izbrišejo se člani prisilne uprave:
Milan Črnčec,
Marjan Keber,
Anton Bavec.
Direktor podjetja je:
Anton BAVEC.

Reg b I 71/9

Naziv podjetja:

**»PARTIZANKA« TOVARNA ZA PRE-
DELAVO PLASTIČNIH MAS IN IZ-
DELAVO ŠČETK IN ČOPIČEV
KOPER**

Nov upravičenec za podpisovanje je:
Bogdan KOBOL, pomočnik direktorja.

Reg b II 165/1

Naziv podjetja:

**TRGOVSKO PODJETJE »MERKUR«
VELEŽELEZNINA — KRANJ**

Naziv poslovalnice:
TRGOVSKO PODJETJE »MER-
KUR«

VELEŽELEZNINA — KRANJ

Podružnica — skladišče Pivka na Krasu

Predmet poslovanja:

Prodaja na veliko sledečega blaga: tehnično blago za proizvodjalna podjetja in obrt, prodaja strojev in naprav, tehnične železnine in kovinskega blaga, negorljivega materiala in nekovin, gradbenega materiala, opreme in potrebščin za obrt, kemikalij, orodja, izdelkov iz gume in plastičnih mas, železnine, kovinskih izdelkov, koles, šivalnih strojev in potrebščin, sanitarnega in instalacijskega materiala.

Ime poslovodje:

Franko JOIMO.

Pravice enote:

Poslovna enota nima nobenih samostojnih pravic.
Poslovna enota je nastala s pripojitvijo Grosističnega trgovskega podjetja »Kovinar« Pivka k Trgovskemu podjetju »Merkur« po

sklepih delavskih svetov Trgovskega podjetja »Kovinar« dne 27. maja 1957 in Trgovskega podjetja »Merkur« z dne 28. V. 1957. Potrditev sklepov izdal Občinski ljudski odbor Pivka dne 2. avgusta 1957, št. 03/2-1095/1, ki je z isto odločbo dovolil poslovanje. V posledku pripojitve se izbriše Grosistično trgovsko podjetje »Kovinar« Pivka na Krasu pod Reg b II 70.

Zadr. b I 61/4

Besedilo zadruga:

**KMETIJSKA ZADRUGA Z O. J.
PODGRAD**

Novi člani upravnega odbora so:
Jože Dekleva, Podgrad 77, predsednik

Branko Butinar, Podgrad 14, tajnik
Jože Zidarič, Podgrad 64

Milan Božič, Sabonje 23

Jože Bernetič, Starot 28

Anton Kresevič, Račice 12

Anton Mavrič, Podbeže 14.

Poleg dosedanjih upravičencev za podpisovanje se vpiše:

Franc Benulič, Podgrad 57.

Izbrišejo se člani upravnega odbora:

Alojz Grlj

Alojz Hrvatin

Jože Dekleva, Podgrad 20

Ivan Barba

Viktor Stopar

Anton Stopar

Franc Hrvatin

Jože Šloelj

Anton Kresevič

Rudolf Gombač

Anton Križman.

Zadr b I 59/5

Besedilo zadruga:

**KMETIJSKA ZADRUGA Z O. J.
HRPELJE-KOZINA**

V neposredni dejavnosti zadruga sta obrata:

Klavnicna Kmetijske zadruga Hrpelje-Kozina s sedežem v Kozini in Mesnica Kmetijske zadruga Hrpelje-Kozina na Kozini št. 7.

Zadr b I 63/4

Besedilo zadruga:

**KMETIJSKA ZADRUGA Z O. J.
STANJEL**

Nov obrat v neposredni dejavnosti zadruga je:
Kovaška delavnica v Stanjelu.

Zadr b I 69/5

Besedilo zadruga:

**KMETIJSKA ZADRUGA Z O. J.
POBEGI-ČEZARJI**

Nov upravičenec za podpisovanje:
OLERMO BABIČ, Čezarji 69, knjigovodja.

Po 25. členu Temeljnega zakona o štipendijah razpisuje Komisija za štipendije pri Okrajnem ljudskem odboru Koper naslednje štipendije:

NA FILOZOFSKI FAKULTETI

za študij slovenskega jezika — 2 mesti

za študij angleškega jezika — 1 mesto

NA ITALIJANSKI UNIVERZI V PADOVI

za študij italijanskega jezika (lettere) — 3 mesta

(prednost imajo prosilci italijanske narodnosti)

NA NARAVOSLOVNO-MATEMATIČNI FAKULTETI

za študij matematike — 2 mesti

NA PRAVNI FAKULTETI

za študij prava — 2 mesti

Prosilci naj pošljejo komisiji pravilno kolkovane prošnje najpozneje do 10. julija 1958 z naslednjimi prilogami:

1. Prepis zadnjega šolskega spričevala oziroma potrdilo o opravljenih izpitihi;
2. potrdilo o vpisu v šolo;
3. potrdilo o imovinskem stanju;
4. družinski list in
5. potrdilo o prejemanju otroških doklad.

Komisija za štipendije OLO Koper

AKTIVA

Bilanca na dan 31. decembra 1957

PASIVA

HOTEL TRIGLAV SEŽANA

(v 000 din)

(v 000 din)

A. Osnovna in izločena sredstva		A. Viri osnovnih in izločenih sredstev	
Osnovna sredstva	15.384	Sklad osnovnih sredstev	15.384
Investicije v teku	—	Dolgoročni kredit za dokončane investicije	—
Izločena sredstva in druga investicijska sredstva	3.468	Razni skladi	6.013
		Dolgoročni kredit za financiranje investicij	—
		Ostali viri financiranja investicij	—
B. Obratna sredstva		B. Viri obratnih sredstev	
Skupna obratna sredstva	5.340	Banka — kredit za obratna sredstva	2.029
		Sklad obratnih sredstev	245
		Pasivne časovne razmejitve	245
C. Sredstva v obračunu in ostala aktiva		C. Viri sredstev v obračunu in ostala pasiva	
Kupci in ostale terjatve	941	Dobavitelji in ostale obveznosti	1.322
Ostala aktiva	230	Ostala pasiva	125
D. Finančni uspeh		D. Finančni uspeh	
Razdeljeni dobiček	—	Dobiček	—
Izguba	—	Kritje izgube	—
Skupaj	25.363	Skupaj	25.363

Vodja računovodstva: Edi Batista, l. r.

Predsednik upravnega odbora: Silva Sinigoj, l. r.

Direktor: Leopold Lango, l. r.

MESTNA KLAVNICA IZOLA

A. Osnovna in izločena sredstva		A. Viri osnovnih in izločenih sredstev	
Osnovna sredstva	6.744	Sklad osnovnih sredstev	2.192
Investicije v teku	—	Dolgoročni kredit za dokončane investicije	4.516
Izločena sredstva in druga investicijska sredstva	1.033	Razni skladi	1.378
		Dolgoročni kredit za financiranje investicij	—
		Ostali viri financiranja investicij	36
B. Obratna sredstva		B. Viri obratnih sredstev	
Skupna obratna sredstva	3.749	Banka — kredit za obratna sredstva	1.314
		Sklad obratnih sredstev	1.027
		Invest. posojilo za obrat na sredstva	—
		Pasivne časovne razmejitve	—
C. Sredstva v obračunu in ostala aktiva		C. Viri sredstev v obračunu in ostala pasiva	
Kupci in ostale terjatve	2.695	Dobavitelji in ostale obveznosti	3.920
Ostala aktiva	162	Ostala pasiva	—
D. Finančni uspeh		D. Finančni uspeh	
Razdeljeni dobiček	—	Dobiček	—
Izguba	—	Kritje izgube	—
Skupaj	14.383	Skupaj	14.383

Vodja računovodstva: Silva Bokavšek, l. r.

Predsednik upravnega odbora: Gino Murari, l. r.

Direktor: Benjamin Nastran, l. r.

GOSTINSKO PODJETJE »METROPOL« PIRAN

A. Osnovna in izločena sredstva		A. Viri osnovnih in izločenih sredstev	
Osnovna sredstva	30.141.031	Sklad osnovnih sredstev	2.944.361
Investicije v teku	7.991.160	Dolgoročni kredit za dokončane investicije	29.626.405
Izločena sredstva in druga investicijska sredstva	402.803	Razni skladi	726.300
		Dolgoročni kredit za financiranje investicij	—
		Ostali viri financiranja investicij	5.561.425
B. Obratna sredstva		B. Viri obratnih sredstev	
Skupna obratna sredstva	7.495.700	Banka — kredit za obratna sredstva	5.183.000
		Sklad obratnih sredstev	1.088.081
		Pasivne časovne razmejitve	112.650
C. Sredstva v obračunu in ostala aktiva		C. Viri sredstev v obračunu in ostala pasiva	
Kupci in ostale terjatve	1.489.036	Dobavitelji in ostale obveznosti	2.327.232
Ostala aktiva	49.724	Ostala pasiva	—
D. Finančni uspeh		D. Finančni uspeh	
Razdeljeni dobiček	—	Dobiček	—
Izguba	—	Kritje izgube	—
Skupaj	47.569.454	Skupaj	47.569.454

Vodja računovodstva: Fanika Romih, l. r.

Predsednik upravnega odbora: Janez Beden, l. r.

Upravnik: Dušan Kovač, l. r.